

Kantoor van Afgifte: 2800 Mechelen 1

P309638

België - Belgique

P.B. - P.P.

2800 Mechelen 1

BC 7215

Nieuwsbrief

6^e jaargang Nr 1 – januari-februari-maart 2006

Mossen en Lichenen
Planten
paddestoelen

Verschijnt
driemaandelijks
6de jaargang

afzendadres:
Michiel Coxiestraat 11
2800 Mechelen
studie@natuurpunt.be
www.natuurpunt.be

natuurpunt

Deze nieuwsbrief wordt gratis toegestuurd aan al de leden van:

- ❑ De Werkgroep Mossen en Lichenen
- ❑ De Plantenwerkgroep
- ❑ De Paddestoelenwerkgroep

Wenst u lid te worden van één van de werkgroepen en de nieuwsbrief op regelmatige basis te ontvangen, stuur dan een briefje naar Natuurpunt Studie, Michiel Coxiestraat 11, 2800 Mechelen of een mailtje naar Studie@natuurpunt.be

Het is ook mogelijk de nieuwsbrief digitaal te ontvangen (PDF-formaat). Wie dit wil kan ons hiervoor contacteren.

Wenst u de nieuwsbrief niet langer te ontvangen, geef dan een seintje. Dat spaart moeite en papier.

Veel leesplezier !

De volgende nieuwsbrief zal in april verschijnen. Artikels en kalenders kunnen tot 20 maart ingestuurd worden...

Wil u ons financieel steunen dan kan dat. Giften vanaf 30€ zijn fiscaal aftrekbaar.

Storten kan op rekening rek nr : 230-0524745-92 met vermelding van de volgende projectnummers (opgelet, dit zijn nieuwe nummers!):

- Natuurstudie algemeen	2000
- Hyla	2151
- Fonds H.Franckx.....	3150
- Zoogdierenatlas	2450
- Zoogdierenwerkgroep	2451
- Hamsterproject.....	2470
- Vleermuizenwerkgroep	2461
- Vogelwerkgroep	2401
- Plantenwerkgroep	2351
- Ongewerveldenwerkgroep	2251
- Paddestoelenwerkgroep	2301
- Mossenwerkgroep.....	2201

Projectnummers individuele Plantenwerkgroepen:

- PWG Afdeling Gent.....2352
- PWG West-Vlaanderen.....2353

Giften op deze nummers zijn integraal voor de ondersteuning van de desbetreffende werkgroepen.

INHOUD

De Nieuwe "Atlas van de Flora van Vlaanderen en het Brussels gewest" (Wouter Van Landuyt)	4
Flo.Wer Algemene Vergadering (Leo Vanhecke)	5
Siervarens in Vlaanderen (Filip Verloove)	6

Nieuwsbrief Mossen- en Lichenen

Over internationale vondsten gesproken! (Vera Tetsch)	9
Wijziging kalender FON-werkgroep Mossen en Lichenen (Juil Slembrouck, Chris Janssens)	10
Verslag van een bezoekje aan Zammelsbroek op 06/01/2006 (Karl Hellemans)	11

Nieuwsbrief Planten

Met de Nationale Werkgroep Botanie op streeptocht in 2005 (André Van den Bergh)	15
Kalender nationale werkgroep Botanie 2006 (André Van den Bergh)	24
Kalender Plantenwerkgroep Allium Denderstreek (Peter Tolleneer)	26
Kalender Plantenwerkgroep Duinviooltje (Godfried Warreyn)	27
Kalender Plantenwerkgroep Gent (Jean De Prez)	28
Plantenwerkgroep "Vlaamse Ardennen Plus" programma 2006 (Karel De Waele)	29
Kalender Plantenwerkgroep Scheldeland (Christine Troch)	30
Kalender Plantenwandelingen regio Kortrijk (Frank Vandendriessche)	33
Blaasvaren te Turnhout (Rutger Barendse)	33
Kalender Plantenwerkgroep Zuidwest-Brabant 2006 (Pierre Kestemont)	34

Nieuwsbrief Zwammen

Kalender Paddestoelwandelingen regio Kortrijk (Frank Vandendriessche)	37
Nieuwe paddestoelenwerkgroep Waas & Dender (Roosmarijn Steeman)	37
Paddestoelenproject in Vlaams-Brabant (2005-2009) (Roosmarijn Steeman)	38
Paddestoelenproject West-Vlaanderen (Roosmarijn Steeman)	38
Bijzondere vondsten in Vlaams-Brabant (Roosmarijn Steeman)	39
Nieuwe vindplaatsen van Violetvlekkende moerasmelkzwam (<i>Lactarius aspideus</i>) (Ruben Walley, Wim Veraghtert, Roosmarijn Steeman)	40
Kijken naar bermpaddenstoelen (Wim Veraghtert)	41
Kalender Paddestoelenwerkgroep Mycoflora 2006: Determinatiewandelingen (Anja Wijns)	43

De Nieuwe “Atlas van de Flora van Vlaanderen en het Brussels gewest”

Wouter Van Landuyt

De “Atlas van de Flora van Vlaanderen en het Brussels gewest” is het resultaat van 33 jaar florakartering door vrijwilligers en professionelen. Dit bijna 1000 pagina's tellende boek kwam er op initiatief van de vereniging Flo.Wer en wordt uitgegeven door de Nationale Plantentuin en het Instituut voor Natuurbehoud. Het project werd echter gerealiseerd in samenwerking met talrijke andere instanties en verenigingen waaronder Natuurpunt, Likona, AMINAL afd. Natuur, het Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed en het Brussels Instituut voor Milieubeheer.

In het boek worden ongeveer 1400 soorten besproken. Voor elke soort wordt een kaart weer gegeven met de verspreiding in de periode 1939-1971 en in de periode 1972-2004. Voor 250 soorten wordt een extra kaart voorzien met de verspreiding voor 1939. In de commentaarteksten wordt de standplaats en ecologie, de verspreiding en de trend en populatiegrootte van de soorten besproken.

De ruim 850 pagina's soortbesprekingen en de verspreidingskaarten vormen de kern van dit boek. Daarnaast geven de inleidende hoofdstukken belangrijke extra informatie over de historiek van het project, de methodiek, de globale veranderingen in de flora, een Rode Lijst en de geografische aspecten van de plantenverspreiding. Het boek zal ongetwijfeld voor lange tijd het standaardwerk blijven wat betreft verspreiding en abundantie van planten in Vlaanderen en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

‘Technische Fiche’

Atlas van de Flora van Vlaanderen en het Brussels gewest

Uitgegeven door de Nationale Plantentuin en het Instituut voor Natuurbehoud i.s.m. Flo.Wer vzw.

Redactie: Wouter Van Landuyt, Ivan Hoste, Leo Vanhecke, Paul Van den Bremt, Edward Vercruyssen en Dirk De Beer.

Ca. 980 pp

Uitvoering: 24,5 x 34 cm, genaaid gebonden

Illustraties: foto's, verspreidingskaartjes, tabellen en grafieken

Voorverkoop

Het boek kan tot 26 februari in voorverkoop besteld worden. De voorverkoopprijs bedraagt 35 euro. De uiteindelijke winkelprijs zal 50 euro bedragen.

U kunt zich inschrijven voor de voorverkoop door een mailtje te sturen naar sales@br.fgov.be met vermelding van uw contactgegevens en het gewenste aantal exemplaren.

Dit kan ook telefonisch op het nummer 02/260 09 42 of per fax 02/260 09 45 (tav. Verkoop en publicaties).

Per post kan ingeschreven worden door een brief te sturen naar Nationale Plantentuin van België, tav Verkoop en publicaties, Domein van Bouchout, 1860 Meise.

De bestelde exemplaren kunnen opgehaald worden op de FWO.WER algemene ledenvergadering op 26 Februari in de Nationale plantentuin (zie volgend artikel). De afgehaalde atlassen dienen ter plaatse betaald te worden (contant of met bankcontact).

Niet opgehaalde exemplaren kunnen nadien in de plantentuin worden afgehaald of zullen per post verzonden worden (met een meerkost van 9 a 13 euro).

Flo.Wer Algemene Vergadering

Leo Vanhecke

Op 26 februari 2006 vind de Algemene Vergadering van FLO.WER vzw plaats. Dit jaar is het een extra bijzonder gebeuren met de voorstelling van de Atlas van de Flora van Vlaanderen en het Brussels gewest. De Algemene Vergadering gaat door in de Nationale Plantentuin van België, Domein van Bouchout, 1860 Meise.

Het programma van deze dag is het volgende:

13.00 verwelkoming en koffie

13.30 Administratief gedeelte

Verwelkoming door de voorzitter.

Financieel verslag.

Ideëenbus: een unieke kans voor elke florist om zelf het initiatief in handen te nemen.

14.00 – 15.30 Thematisch gedeelte.

Hoe zit het met het floristisch onderzoek in de ons omringende landen en gewesten?

14.00 Mevr. J. Saintenoy-Simon (Amicale Européenne de Floristique). Floristisch onderzoek in Brussel en Wallonië, concrete realisaties en plannen in verband met een Atlas, Rode Lijsten, enz.

14.30 Boudewijn Odé (Floron, Nederland). Na het verschijnen van de Atlas in Nederland is nog flink doorgewerkt aan de verdere inventarisatie van de flora. Het floristisch onderzoek is er helemaal anders gestructureerd dan bij ons. Veel aandacht ging ook uit naar monitoringsonderzoek.

15.00 Benoît Toussaint (Bailleul, France, Conservatoire Botanique national de Bailleul). In le Nord en le Pas-de-Calais en andere Noord-Franse departementen is een zeer actieve groep professionele floristen bezig. De uitgave van een Atlas is binnenkort te verwachten.

15.30 – 17.00 Feestgedeelte

15.30 E. Kuyken (directeur Inbo). Voorstelling van de nieuwe Atlas.

15.35 J. Rammeloo (directeur Nationale Plantentuin). Overhandiging van het eerste exemplaar van de Atlas aan dr. L. Delvosalle.

15.40 Gelegenheid tot aankoop/afhalen van de Atlas en receptie

Er is een beperkte gelegenheid tot het plaatsen van posters. Gelieve vooraf contact op te nemen met een bestuurslid van Flo.Wer als je van die gelegenheid gebruik wilt maken.

Siervarens in Vlaanderen.

Filip Verloove

De voorbije jaren werden in het stedelijk gebied nu en dan verwilderde siervarens aangetroffen, meestal uit de genera *Cyrtomium* (Ijzer- of Hulstvaren), *Pteris* (Vleugel- of Lintvaren) of *Adiantum* (Venushaar). Dit jaar werd deze tendens nog versterkt en ondertussen tellen we uit deze genera in Vlaanderen diverse taxa:

Cyrtomium falcatum, *fortunei* en *macrophyllum*
Pteris nipponica (= *P. cretica* cv 'Albolineata') en *multifida*
Adiantum capillus-veneris en *raddianum*

In Nederland en Groot-Brittannië, waar dit fenomeen al langer bestudeerd wordt, zijn bovendien nog tal van andere soorten verwilderd gevonden.

Momenteel voert Filip Verloove van de Nationale Plantentuin een onderzoek uit naar de verspreiding en het voorkomen van deze varens in Vlaanderen. In het kader van dit onderzoek is hij op zoek naar eventuele aanvullende waarnemingen van verwilderde siervarens. Momenteel liggen de meeste gegevens voor uit Antwerpen en Gent maar ongetwijfeld komen deze varens ook in andere steden reeds voor. Geliefde standplaatsen zijn keldergaten of rioolputjes, minder vaak ook vrij op muren (vaak langs lekkende regenpijpen).

Waarnemingen kunnen doorgegeven worden via Tim Polfliet (Tim.Polfliet@natuurpunt.be) of per post via het natuurpunt secretariaat). Wij hopen dat dankzij jullie medewerking een beter zicht wordt verkregen op de actuele verspreiding van deze varens in België!

Nieuwsbrief MOSSSEN & LICHENEN

6e jaargang, nr. 1
januari 2006

natuurpunt
Studie

Werkgroep Mossen en Lichenen

een *symbiose* tussen
Floristisch Onderzoek voor
Natuurbehoud
&
Natuurpunt

Voorzitster:

* Chris Janssens (tel. 014/21.67.49)

Secretaris:

* Karl Hellemans (tel. 03/383.26.58)

Hulpsecretaris:

* Olivier Heylen (tel. 015/22.61.81)

Penningmeester:

* Jan Dirx (tel. 014/58.64.64)

Ereleden:

* Juul Slembrouck (tel. 03/321.32.75)

* Hubert De Meulder (tel. 03/830.13.87)

Kanaliserings artikels:

* Marie-Claire Bottu (tel. 011/68.03.01)

* Tim Polfliet (tel. 015/29.72.73)

* Pierre Kestemont (tel. 02/377.52.10)

* Juul Slembrouck (tel. 03/321.32.75)

Redactie:

* Marie-Claire Bottu (tel. 011/68.03.01)

* Jan Dirx (tel. 014/58.64.64)

* Hilaire Geers (tel. 03/658.73.34)

* Chris Janssens (tel. 014/21.67.49)

* Pierre Kestemont (tel. 02/377.52.10)

* Erik Molenaar (tel. 03/218.59.69)

* Vera Tetsch (tel. 014/36.88.50)

* Willi Sas (tel. 03/293.88.49)

* Juul Slembrouck (tel. 03/321.32.75)

* Henri Stappaerts (tel. 03/288.43.70)

* Walter Van Spaendonck (tel.03/480.54.24)

Eindredacteur:

* Tim Polfliet (tel. 015/29.72.73)

Excursieplanning:

* Vera Tetsch (tel. 014/36.88.50)

Cursusverantwoordelijken:

* François Van Uffelen
(tel. 03/383.33.63)

* Hans Vermeulen (tel. 014/47.29.50)

Hoofdverantwoordelijke lokaal:

* Karl Hellemans (tel. 03/383.26.58)

Contactpersonen:

* Tim Polfliet (tel. 015/29.72.73)

M. Coxiestraat 11, 2800 Mechelen

* Juul Slembrouck (tel+fax 03/321.32.75)

Drakenhoflaan 147, 2100 Deurne

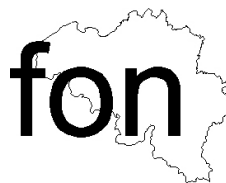
* Hans Vermeulen (tel. 014/47.29.50)

Graatakker 11, 2300 Turnhout

Doelstellingen Werkgroep

- * bijdrage vormen voor natuurbehoud/-beheer
- * ecologisch onderzoek
- * verspreidingsonderzoek
- * popularisatie van de (korst)mossenstudie
- * stevige band met educatie: cursussen en initiatie-excursies
- * publicaties

De Werkgroep Mossen en Lichenen FON - Natuurpunt is een symbiose tussen de Werkgroep Floristisch Onderzoek voor Natuurbehoud en Natuurpunt. De werkgroep F.O.N. bestudeert al meer dan een decennium de mossen van ons land. De werkgroep opereerde in het verleden hoofdzakelijk in het Antwerpse maar richtte ook tal van excursies elders in, o.a. naar Wallonië en het buitenland.

De werkgroep staat open voor iedereen die geïnteresseerd is in mossen en/of lichenen, leken of gevorderden. Op de excursies worden beginners met zorg opgevangen (educatie). Er wordt tevens veel gewerkt aan feed-back naar de leden. Met dit alles poogt de werkgroep zijn steentje bij te dragen aan zowel mossen- en lichenenstudie, als aan het natuurbehoud.

Voor meer informatie kan u terecht bij:

Tim Polfliet en Roosmarijn Steeman

Michiel Coxiestraat 11

2800 Mechelen

tel. 015/29.72.73

e-mail mossen@natuurpunt.be

of korstmossen@natuurpunt.be

***Vergeet uw eigen bijdrage (artikels...)
aan de Nieuwsbrief niet!***

Over internationale vondsten gesproken!

Vera Tetsch

Wat doe je zoal op vakantie, als het sneeuwt of regent en je ook niet meer wil wandelen, omdat al je kleren doornat zijn? Wel ik duik dan meestal een bib binnen en zoek wat lectuur over mossen of andere groene dingetjes, zo ook deze keer. Maar wat vind ik daar... en dat is echt een kleine vermelding waard : “*Die Moose des Fürstentums Liechtenstein*”.

Het betreft hier een uitgave van de “*Naturkundliche Forschung im Fürstentum Liechtenstein*”, Band 17, uitgegeven Vaduz in het jaar 2000. Achteloos blader ik het boek door en ineens valt mijn blik op : J.A.E. Slembrouck... Tiens, die naam zegt mij iets, maar wat doet hij dàar nu? Wel, bij het opstellen van het boek over de mossen van het vorstendom, is men allerhande bereikbare herbaria gaan raadplegen. Er staat letterlijk :

Wenige Belege befinden sich bei privaten Sammlern. Wertvolles Material liegt schliesslich im Herbar Zürich (Z), u.a. 42 Dubletten der Liechtenstein-Kollektion von J.A.E. Slembrouck. Slembrouck ist guter Kenner der belgischen Moosflora und hat auch verschiedentlich in den Alpen gesammelt. Für Liechtenstein konnte er erstmals *Ditrichum zonatum* belegen ...

Geen flauw idee hebbende hoe *Ditrichum zonatum* er uit ziet, besluit ik de rest van het boek uit te lezen. Wat ontdek ik op p. 88 en 89? Het vervolg op Juul's success story. Niet alleen vond bij de bewuste *Ditrichum zonatum* op de plaats “Triesenberg” op de Alpelti op 1480 m. hoogte op een met aarde bedekte kalkrots, maar ook het mij beter bekende *Ditrichum flexicaule* op dezelfde plaats, op stenige bodem en dan staat er nog als tweede vondst voor Liechtenstein vermeld: *Oxystegus tenuirostris*, meestal gevonden op zwak zure ondergrond: vochtig-overschaduwde stenen, op bosbodem. Men vindt het mos op alle hoogten, behalve in de vlakten, daar is het eerder zeldzaam. Men ziet er gemakkelijk overheen en ik zeker.

Maar héél bijzonder vond ik, dat bij *Ditrichum* en *Oxystegus* is vermeld: “leg. J.A.E. Slembrouck, det. Theo Arts”. Hoe kon Juul dat dan zelf niet determineren? Ikke zeker niet, maar Juul toch?! Ik ben dan maar eens gaan praten met Juul. “Ha, ja” zei hij, “aan die soorten mossen, die bij ons niet of bijna niet voorkomen, daar ga je wel eens twijfelen of je juist gesleuteld hebt als je ze op naam probeerde te brengen. En om zeker te zijn, heb ik toen aan Theo, die een gevestigde waarde was in het internationaal onderzoek aan mossen, om bevestiging gevraagd. Theo deed dat, als goede collega-bryoloog en zo kwam zijn naam op het convoluitje, dat ik samen met andere soorten in Zürich deponeerde en nu in de Atlas van de mosflora van het vorstendom is opgenomen. Wat een moeite voor zo'n kleine prutsen.... Maar morgen ga ik zelf weer op stap om van die dingetjes te zoeken en zal dan aan Marie-Claire, die altijd trouw de veldwaarnemingen optekent, roepen : “*Atrichum*, ja de gewone, ja *undulatum*, maar die ken ik goed en ben ik, net als Juul, weer vertrokken...”

Wij hebben Theo door een plotse dood verloren op 11 oktober 2000. Het verlies, dat de Vlaamse en de Belgische bryologie hierdoor leed, is nog steeds niet goedge maakt.

Literatuur:

Senn, Hanspeter (2000) *Die Moose des Fürstentums Liechtenstein*, 248 pp. ISBN 3-9521855-1-5

Wijziging kalender FON-werkgroep Mossen en Lichenen.

Juul Slembrouck, Chris Janssens

Hieronder vindt u het programma van FON mossen en Lichenen voor begin 2006. Contacteer steeds Chris Janssens (014/21 67 49) op voorhand daar bij slecht weer excursies kunnen verplaatst worden.

09-01-06	Ronde Put			Zie onderaan wegbeschrijving	Jan Dirx 014/58 64 64
16-01-06	Walenbos			Kerk Houwaert	Jan Dirx
23-01-06	't Merkske 12 uur !!			Kerk Minderhout	Jan Dirx
30-01-06	Bruulbos			Kerk Lovenjoul	Jan Dirx
04-02-06 Zaterdag!!	Vergadering BLWB			Meise 10u!! Nat.Plantentuin	
06-02-06	Tikkebroeken			Brug van E34 Turnhout Afrit 24	Chris Janssens 014/21 67 49
13-02-06	't Merkske 12 uur !!			Kerk Minderhout	Jan Dirx
20-02-06	De Hutten			Kerk Geel Winkelomheide	Jan Dirx 014/58 64 64
27-02-06	Langdonken			Kerk Herselt	Jan Dirckx
06-03-06	idem			idem	idem
13-03-06	't Merkske 12 uur !!			Kerk Minderhout	Jan Dirx
20-03-06	Purnode			Kerk Purnode 9u30 !!	Idem
27-03-06	Den Brand Udenhout			10u30 !! Ter plaatse	Chris Janssens 014/21 67 49
03-04-06	Langdonken			Kerk Herselt	Jan Dirx 014/58 64 64
10-04-06	't Merkske 12 uur!!			Kerk Minderhout	

Wegbeschrijvingen:

Purnode:

E 411 tot afrit 19 Spontin. Daar rij je richting Yvoir N 937. Je passeert eerst Dorinne en, komt daarna langs Purnode.

Udenhout:

Vanuit Antwerpen:

E19/A1 naar Breda, dan via E312/A58 richting Tilburg. Vandaar volg je de A65 richting 's Hertogenbosch. Na circa 6 km bij de eerste stoplichten de afslag nemen naar Udenhout (links). Deze weg recht door volgen door de dorpskern tot aan een kapelletje (rechts in de bosrand).

Vanuit Geel/Turnhout:

richting Tilburg rijden, daar kies je voor richting 's Hertogenbosch (zie verder in voorgaande uitleg).

Verslag van een bezoekje aan Zammelsbroek op 06/01/2006

Karl Hellemans

Het is een broekgebiedje langs de Nete (c5-58-33), afgescheiden door een stevige dijk met gedeeltelijk een oud populierenbestand dat op sterven na dood is. Het gebied heeft echter ook wel heel wat wilgen en eiken.

Een stukje werd onderzocht.

Alle soorten bomen hadden lichenenbegroeiing op de populieren was het echter het meest spectaculair! Een klein paradijs voor lichenofoelen! Alleen daarom al zouden wij voor een behoud van deze populieren pleiten!

We troffen uitzonderlijk veel Evernia op de populieren maar ook Ramalina en verschillende plukken Usnea! Alleen de Ramalina fastigiata (*Trompettakmos*) die Chris Janssens op 24/12/2005 verzamelde vonden we niet terug.

Op het bruggetje over de Nete vonden we wat epilieten.

De deelnemers: Koen Thibeau (conservator), Jos Volders, Herman Puls, Roger Van Beers, Nadine De Ceuster, Henri Stappaerts en Karl Hellemans (notitie).

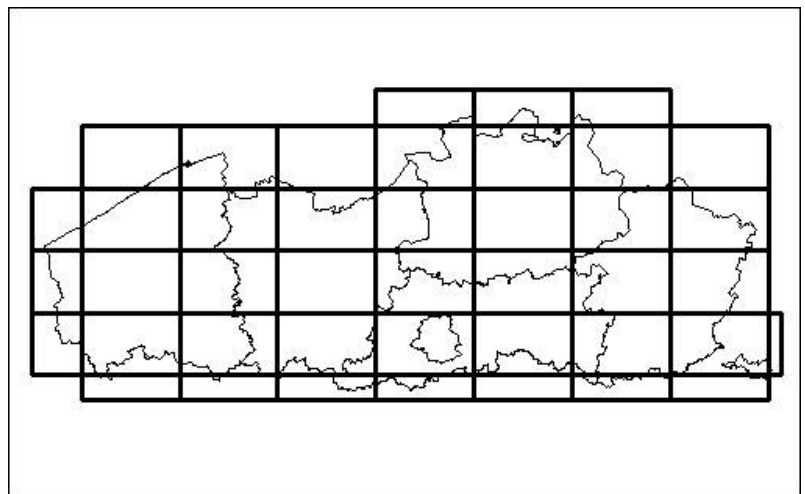
Het lijstje:

Nederlandse naam	Weten. Naam	Substraat
Amandinea punctata	Vliegenstrontjesmos	Eik
Amandinea punctata	Vliegenstrontjesmos	Populier
Amandinea punctata	Vliegenstrontjesmos	Wilg
Candelariella aurella	Kleine geelkorst	Beton
Candelariella reflexa	Poedergeelkorst	Eik
Candelariella reflexa	Poedergeelkorst	Populier
Candelariella reflexa	Poedergeelkorst	Wilg
Cladonia coniocraea	Smal bekermos	Populier
Cladonia fimbriata	Kopjes-bekermos	Eik
Cladonia fimbriata	Kopjes-bekermos	Populier
Dimerella pineti	Valse knoopjeskorst	Eik
Evernia prunastri	Eikenmos	Eik
Evernia prunastri	Eikenmos	Els
Evernia prunastri	Eikenmos	Populier
Evernia prunastri	Eikenmos	Wilg
Flavoparmelia caperata	Bosschildmos	Eik
Flavoparmelia caperata	Bosschildmos	Els
Flavoparmelia caperata	Bosschildmos	Populier
Flavoparmelia soredians	Groen boomschildmos	Populier
Hypogymnia physodes	Gewoon schorsmos	Els
Hypogymnia physodes	Gewoon schorsmos	Populier
Hypogymnia tubulosa	Witkopschorsmos	Eik
Hypogymnia tubulosa	Witkopschorsmos	Populier
Lecanora barkmaniana	Ammoniakshotelkorst	Populier
Lecanora barkmaniana	Ammoniakshotelkorst	Wilg
Lecanora carpinea	Melige schotelkorst	Wilg
Lecanora compallens	Miskende schotelkorst	Populier

<i>Lecanora dispersa</i>	Verborgen schotelkorst	Beton
<i>Lecanora expallens</i>	Bleekgroene schotelkorst	Els
<i>Lecanora hageni</i>	Kleine schotelkorst	Populier
<i>Lecanora muralis</i>	Muurschotelkorst	Beton
<i>Lecidella elaeochroma</i>	Gewoon purperschaaltje	Eik
<i>Lecidella elaeochroma</i>	Gewoon purperschaaltje	Populier
<i>Lecidella elaeochroma</i>	Gewoon purperschaaltje	Wilg
<i>Lepraria incana</i>	Gewone poederkorst	Eik
<i>Lepraria incana</i>	Gewone poederkorst	Els
<i>Lepraria incana</i>	Gewone poederkorst	Populier
<i>Melanelia subaurifera</i>	Verstop-schildmos	Eik
<i>Melanelia subaurifera</i>	Verstop-schildmos	Els
<i>Melanelia subaurifera</i>	Verstop-schildmos	Populier
<i>Melanelia subaurifera</i>	Verstop-schildmos	Wilg
<i>Parmelia sulcata</i>	Gewoon schildmos	Eik
<i>Parmelia sulcata</i>	Gewoon schildmos	Els
<i>Parmelia sulcata</i>	Gewoon schildmos	Populier
<i>Parmelia sulcata</i>	Gewoon schildmos	Wilg
<i>Parmotrema chinense</i>	Groot schildmos	Eik
<i>Parmotrema chinense</i>	Groot schildmos	Populier
<i>Phaeophyscia orbicularis</i>	Rond schaduwmos	Beton
<i>Phaeophyscia orbicularis</i>	Rond schaduwmos	Populier
<i>Phaeophyscia orbicularis</i>	Rond schaduwmos	Wilg
<i>Physcia adscendens</i>	Kapjesvingermos	Eik
<i>Physcia adscendens</i>	Kapjesvingermos	Populier
<i>Physcia adscendens</i>	Kapjesvingermos	Wilg
<i>Physcia caesia</i>	Stoeprandvingermos	Beton
<i>Physcia tenella</i>	Heksenvingermos	Eik
<i>Physcia tenella</i>	Heksenvingermos	Els
<i>Physcia tenella</i>	Heksenvingermos	Populier
<i>Physcia tenella</i>	Heksenvingermos	Wilg
<i>Punctelia subrudecta</i>	Gestippeld schildmos	Eik
<i>Punctelia subrudecta</i>	Gestippeld schildmos	Populier
<i>Punctelia ulophylla</i>	Rijpschildmos	Eik
<i>Punctelia ulophylla</i>	Rijpschildmos	Populier
<i>Ramalina farinacea</i>	Melig takmos	Eik
<i>Ramalina farinacea</i>	Melig takmos	Populier
<i>Usnea sp.</i>	Baardmos soort	Els
<i>Usnea sp.</i>	Baardmos soort	Populier
<i>Xanthoria candelaria</i>	Kroezig dooiermos	Eik
<i>Xanthoria candelaria</i>	Kroezig dooiermos	Populier
<i>Xanthoria parietina</i>	Groot dooiermos	Eik
<i>Xanthoria parietina</i>	Groot dooiermos	Populier
<i>Xanthoria parietina</i>	Groot dooiermos	Wilg
<i>Xanthoria polycarpa</i>	Klein dooiermos	Eik
<i>Xanthoria polycarpa</i>	Klein dooiermos	Els
<i>Xanthoria polycarpa</i>	Klein dooiermos	Populier
<i>Xanthoria polycarpa</i>	Klein dooiermos	Wilg

Nieuwsbrief PLANTEN

6e jaargang, nr. 1
januari 2006

natuurpunt
Studie

Plantenwerkgroepen Natuurpunt

In het Vlaamse land zijn tientallen plantenwerkgroepen actief binnen natuurpunt. Zij organiseren i.s.m. de natuurvereniging talloze planten excursies. De meeste excursies staan ook open voor beginners. Er wordt normaal expliciet aandacht besteed aan educatie (zeker in het kader van de provinciale werking).

Veel werkgroepen doen aan inventarisatie op kilometerschaal (via het 'IFBL-raster' dit in het kader van atlasprojecten. Een reeks werkgroepen spitst zich evenwel toe op de studie en inventarisatie van gebieden zoals biotopen en reservaten. Tijdens een aantal activiteiten van de werkgroep Floristisch Onderzoek voor Natuurbehoud wordt zelfs zeer nadrukkelijk aan vegetatiekunde gedaan (vegetatie-opnamen). U hebt als vrijwilliger de kans om hieraan actief deel te nemen en bij te leren.

Informatie inventarisatie & monitoring:

Tim Polfliet en Roosmarijn Steeman
Natuurpunt Studie
Coördinatoren
Cel planten, mossen, lichenen, fungi
Michiel Coxiestraat 11
2800 Mechelen

tel. 015/29.72.73
fax. 015/42.49.21 (tav. Studie)

e-mail:
planten@natuurpunt.be

Floristisch Onderzoek voor Natuurbehoud

Voorzitter:
Erik Molenaar
Ferdinand Coosemansstraat 24
2600 Berchem
tel. 03/218.59.69

e-mail
erik.molenaar@skynet.be

fon-o-foon 0474/35.53.69

FON-Website:
<http://users.skynet.be/fon/>

Website (algemeen):
<http://www.natuurpunt.be>
(cfr. natuurstudie)

Nationale Werkgroep Botanie

Voorzitter:

André Van den Bergh
Vitsgaard 9
1745 Opwijk
tel. 052/35.05.18
GSM 0472/ 68.83.35

e-mail:
andre.vandenbergh@scarlet.be

NWB

Vergeet uw eigen bijdrage aan de
Nieuwsbrief Planten niet!

MET DE NATIONALE WERKGROEP BOTANIE OP STREEPTOCHT IN 2005

André Van den Bergh

Voorjaarsflora in het Zoniënwoud

Op zaterdag 2 april mocht Luc Allemeersch het plantenseizoen op gang trekken. Samen met Chris zou hij pas om 9u15 met de trein te Bosvoorde toekomen, maar hij had ons al verzekerd dat we met het perron richting Namur en de muur ernaast konden beginnen. Wel moesten we oppassen dat er onverhoeds geen ledematen met de treinen naar Luxemburg werden meegegeven. Op het perron geen Kandelaartje, maar wel Vroegeling, Vreemde ereprijs en Zandmuur.

De steile helling naast het perron herbergde Muurvaren, Steenbreekvaren, Tongvaren, Muurhavikskruid en Muursla. Intussen daagden Luc en Chris op, zodat het gezelschap 15 deelnemers telde.

Het Solvay domein werd verkend: enkele verwilderde stinzenplanten trokken onze aandacht, zoals *Scilla siberica*, *Campanula portenschlagiana* en Winterakoniet. 1 ex. Gele anemoon groeide in een verlaten hoekje van het park. In de wegbermen rond de zetel van Glaverbel vonden we nog Hertshoornweegbree, Vlasbekje en Zandhoornbloem.

Na de middag werd het eigenlijke Zoniënwoud met de Vuylbeekvallei verkend. De traditioneel te verwachten voorjaarsflora was aanwezig: Muskuskruid, Daslook, Bosanemoon, Gevlekte aronskelk, Bittere veldkers, Pinksterbloem, Heelkruid, Groot heksenkruid, Reuzenpaardenstaart, Bosereprijs, de twee bosviooltjes en Maarts viooltje, Slanke sleutelbloem en Gewone salomonszegel. De tere plantjes van Verspreidbladig en Paarbladig goudveil bloeiden uitbundig op natte plaatsen. Grote veldbies, Ruige veldbies Dubbelloof, Eenbloemig parelgras en Bosgierstgras vulden de lijst aan.

Langs de vijverrand groeide Gevleugeld helmkruid. Het *Carex*-geslacht werd vertegenwoordigd door Moeraszegge, Pluimzegge, Hangende zegge, Pilzegge, Tweerijige zegge, IJle zegge, Slanke zegge en Boszegge. Terug via de renbaan van Bosvoorde, die nu omgevormd werd tot golfterrein, waar we langs de gewezen renbaan veel Echt duizendguldenkruid aantroffen en in de dreef de rozetten van Schaduwkruid opvielen.

Totaal aantal taxa: 227.

Vroege lente in de bosjes langs de IJzenbeek en de Nieuwe Molenbeek te Asse

Op zaterdag 16 april was ikzelf gids voor een streeptocht in de omgeving van het kasteel "Hoogpoort" in de IJzenbeekvallei te Asse. Veel volk op de afspraakplaats, want ik mocht 23 deelnemers langs smalle wegen naar het kilometerhok loodsen. Gezien de grote opkomst was ik zeer tevreden dat Luc als kaartlezer wou fungeren. Ook had ik een bereidwillige boer gevonden, die ons zijn oprit als parking ter beschikking stelde, zodat we midden in het hok konden beginnen. De wegkanten van een holle weg werden uitgekamd, met Rapunzelklokje en Gewone Vogelmelk als uitschieters.

Langs akkerranden met Duist, Hondspeterselie, Grote leeuwenklauw en Uitstaande melde (te onderscheiden met Melganzenvoet aan de zich ontwikkelende uitsteeksels), begaven we ons in de richting van de beekbegeleidende bosjes van de IJzenbeekvallei. Daar konden we de lenteflora van dit biotoop op zijn mooist genieten: Muskuskruid, Bosanemoon, Gevlekte aronskelk en Slanke sleutelbloem lieten zich bewonderen op de plekjes, waar Daslook nog geen aaneengesloten tapijt vormde. Verder vonden we er heel wat Eenbes, alsook Kruipend zenegroen, Dotterbloem, Gulden boterbloem, Pinksterbloem, Groot heksenkruid, Reuzenpaardenstaart, Reuzenzwenkgras, Wilde hyacint, Bosgierstgras, Boskortsteel, Gewone salomonszegel en Bosereprijs.

Intussen was het beginnen druppelen en eenmaal terug aan de wagens begon het te regenen. Noodgedwongen picknickten we in de auto's. Niet gezellig, maar wel droog!!

Na de middag werden de resterende bosgedeelten verkend, met heel wat Bittere veldkers langs de Nieuwe Molenbeek. Er rees twijfel tussen Geoord en Gevleugeld helmkruid, maar de keuze viel toch op Geoord helmkruid, want het materiaal was nog zeer jong. Bosvogelmuur groeide in de rand van een weiland langs de IJzenbeek en één ex. Gevlekt longkruid stond langs de gracht tegenover de boerderij waar de wagens geparkeerd waren (Wild of verwilderd!!). Pijlkruidkers determineerden we nog langs een veldweg, zodat er op de doorweekte streeplijst uiteindelijk 215 streepjes voorkwamen.

Lenteflora in de Bocqvallei

Op zaterdag 30 april was de parking aan de kerk te Crupet veel te klein om alle deelnemers op te vangen. Ik mocht niet minder dan 23 botanisten naar de parking loodsen aan het Institut Notre-Dame, vroeger een instelling voor geplaatste kinderen, nu een opvangcentrum voor vluchtelingen.

We begonnen met de wegberm en het spoorwegtalud en dit was al een overdondering voor de streper. Dank zij de aanwezigheid van Leo Andriessen en Cecile Nagels konden enkele Basterdwederiken zoals Lancetbladige en Donkergroene herkend worden. De interessante soorten volgden elkaar snel op: Stinkend nieskruid, IJle bermzegge, Ruwe dravik, Rozetsteenkers en Weichselboom.

We trokken langs een bosrand, waar Gele anemonen en Bleke schubwortel bloeiden. Langs de Bocq ging het verder met Slanke zegge, Stekelige kogeldistel, Gele monnikskap, Wilde judaspenning, Tongvaren, Bittere veldkers, Springzaadveldkers, Kleine kaardenbol, Bleke zegge, Verspreidbladig en Paarbladig goudveil, Eenbes, Gulden boterbloem, Stijve naaldvaren, Trosvlier en Maretak. Boudewijn zag een slang van zowat een meter wegwippen, maar kon ze toch nog tussen zijn vingers vasthouden, zodat we het reptiel ook konden bewonderen: het was een ringslang zonder duidelijke gele nekvlek. De slang had intussen een stinkend slijm op de handen van Boudewijn afgescheiden, zodat niemand nog bij Boudewijn wou zitten om te eten.

Na de picknick aan de auto's werden de hoger gelegen bossen verkend. De flora was er niet minder: Vingerzegge, Ruig klokje, Hondstarwegras, Amandelwolfsmelk, Ruig en Fraai hertshooi, Witte veldbies, Boswederik, Gulden boterbloem en Ruig viooltje.

Langs een steile brandgang ging het omhoog met vondsten zoals Mansbloed, Witte rapunzel en Vogelnestje. De afdaling naar de Bocq liet ons genieten van een hele plek bloeiende Mannetjesorchissen, doorspekt met hier en daar een Grote keverorchis. Langs de straatkant troffen we nog Geelgoene vrouwenmantel en Fijne ooievaarsbek aan.

De inventarisatie werd afgesloten met de oude spoorweg, waar we toch ook enkele merkwaardige soorten konden noteren zoals: Zwartsteel, Hongaars havikskruid, Muursla, Gewone vleugeltjesbloem, Kandelaartje en Glanzende ooievaarsbek. Op het einde was er discussie over Reukgras en Fakkelsgras, maar het was duidelijk Reukgras. Ik wist waarschijnlijk van de warmte en we mochten tevreden terugblikken op deze mooie zomerdag einde april, met temperaturen van boven de 25 graden. Uiteindelijk kwamen er 289 streepjes op de lijst.

De Abeekvallei te Grote Brogel

Op zaterdag 28 mei was een plantenstudiedag voorzien in de vallei van de Abeek nabij Grote Brogel met Piet Coninckx als gids. Ondanks de voorspelde hondsdag in de provincie Limburg, daagden toch niet minder dan 25 botanisten op.

Freddy Janssens, de conservator van het gebied, maakte het de streper niet gemakkelijk: we begonnen in hok 1 bij een akker, waar we even stopten met de auto's om de akkerflora met o.a. Slofhak, Kromhals en Kleine leeuwenklauw te bestuderen, daarna reden we verder naar de 'centrale parking' bij een aantal weekendhuisjes annex visvijver, waar we verder hok 1 inventariseerden, met nabij die weekendhuisjes o.a. enkele adventieve Struisvarens.

Zegges determineren

In de karrensporen van een bosweg groeide welig het Gevleugeld sterrenkroos. Na de middag trokken we dan nog een stukje door hok 1, om langs de beek in hok 2 te arriveren, waar we o.a. Wateraardbei, Watertorkruid, Waternavel en Kalmoes vonden, waarna we opnieuw in hok 1 belandden om er de auto te nemen om een 500-tal meter verder opnieuw in hok 2 te parkeren om daar nog een prachtige hooiweide uit te kammen met o.m. Knolsteenbreek en Beemdlangbloem.

Toch werd het een zéér leerrijke excursie met een overvloed aan zeggesoorten: Snavel-, Blaas-, Haze-, Pil-, Pluim-, Ster-, Zomp-, Elzen-, Hoge cyper-, Moeras-, Zwarte-, Scherpe-, Tweerijige-, Ijle-, Geelgroene- en Ruige zegge, wat dus menig keer voor discussie en pluiswerk in de flora zorgde!

Langs de Aabeek zelf ontdekten we nog Paarbladig goudveil en Moerasbeemdgras, dat nog maar pas zijn paarsgetinte aartjes vertoonde en zo heel wat twijfel teweeg bracht over het aantal bloemen in elk aartje. Hok 1 was goed voor 225 soorten en hok 2 zorgde voor 140 streepjes.

Op zoek naar slofhak

Polderbos en opgespoten terrein rond het crematorium De Blauwe Toren te Brugge

Hedi Lecomte was op 11 juni onze gids en ze mocht 10 botanisten op sleeptouw nemen. Sommige leden waren al in verlof en andere waren met de plantenweekend van Gent meegegaan.

We vertrokken langs een gracht met Scherpe zegge en kozen de richting van het zanderige kerkhof. Een reigersbek met kleinere bloemen zonder vlekken werd als Duinreigersbek gedetermineerd. Kaal vingergras, Gewoon langbaardgras, Smalle rolklaver en Heggenrank groeiden tussen de verwaarloosde graven.

Een klein talud langs de rand van de dodenakker herbergde talrijke akkeronkruiden, waaronder Stippelganzenvoet en Korrelganzenvoet het best naar hun zin hadden. Veel Oeverzegge groeide langs een andere gracht en in een verloren hoekje stond één Bijenorchis te pronken. Later op de dag zouden we nog meerdere exemplaren ontdekken. We kwamen aan een grasland langs het bos, waarin talrijke Vleeskleurige orchissen bloeiden. Ook Beemdlangbloem, Kleine ratelaar en Kamgras lieten zich opmerken.

Via het bos, waar we Dubbelkelk, Heelkruid en Grote keverorchis konden noteren, keerden we terug voor de middagpauze. Na de korte middagpauze werd een opgespoten terrein verkend, waar we talrijke bijzondere vondsten konden aanstrepen: Vroege haver, Fijne kervel, Zwarte en Witte mosterd, Valse voszegge, Zeegroene zegge, Akkerhoornbloem, Middelste ganzerik, waarvoor Karel zelfs zijn rood boekje boven haalde, Veelkleurig en Ruw vergeet-mij-nietje, Duinroosje, Wouw en Liggende klaver.

Langs de spoorlijn naar Blankenberge troffen we Kleine leeuwenbek en Wilde reseda aan en aan een brede polderbeek konden we moeilijk naast de Reuzenberenklauw zien. Via het parkbos, waar nog Poelruit, Tenger fonteinkruid, dat moeilijk te determineren was maar met uitsluiting van de soorten die het niet waren kwamen we wel terecht en Dwergkroos op de lijst gezet werden, trokken we naar het aanpalende hok voor een verdere inventarisatie met de volgende nieuwe planten: Tweerijige zegge, Grove varkenskers, Zilte rus, Puntkroos, Pijptorkruid en Zannichellia. Totaal aantal taxa in het eerste hok: 246 en in het tweede 102.

Markvallei te Meer (Hoogstraten)

Na een korte vakantieperiode nam de NWBNP op 23 juli de draad weer op met een inventarisatie in de Markvallei te Meer (Hoogstraten). Luc Van Craen was onze plaatselijke gids en hij kreeg logistieke steun van Jef Leestmans, natuurwachter bij afdeling Natuur van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap. Met 13 deelnemers trok hij naar een geschikte parking langs de gekanaliseerde Mark, waar we onmiddellijk het aanpalende natuurgebied konden uitkammen.

We troffen er verschillende biotopen aan met een gevarieerde plantengroei. Een vochtig bos met heel wat veenmos, dat nu kurkdroog stond, herbergde Zompzegge, Sterzegge, Pluimzegge, Gele helmbloem, Reuzenpaardenstaart, Koningsvaren, Kruipeganzerik, Tormentil, Boskruiskruid en zelfs Hongaarse raket. Het juweeltje in dit

hok was evenwel een stuk hoogveen met enkele plantjes Lavendelhei, veel Gewone dophei, afgewisseld met Veenpluis, Wilde gagel en Kleine veenbes.

Enkele stoere moereseiken zoomden het gebied af. In een grasland troffen we een totaal andere vegetatie aan met Veldrus, Zomprus, Echte koekoeksbloem, Melkeppe en Egelboterbloem. Langs een zandige rand vonden we nog Vroege haver en Zandblauwtje en in een poeltje ontdekten we Duizendknoopfonteinkruid en op de oevers veel Knolrus, alsook Borstelbies.

Langs een maisakker aan de bosrand groeide nog Trosvlier, een niet zo alledaagse waarneming in Vlaanderen. De tocht werd afgesloten langs de oevers van de Mark, waar toch ook nog wat kon genoteerd worden: Zwart en Veerdelig tandzaad, Haaksterrenkroos, Hoge cyperzegge, Waternavel, Gevleugeld hertshooi, Gele waterkers, Grote pimpernel, Blauw glidkruid en Grote egelskop. Totaal: 222 taxa.

Mijnterrils te Jemappes

Op 6 augustus was er een plantenstudiedag op de terrils in de omgeving van Jemappes (Mons) o.l.v. Luc Allemeersch.

Vijftien botanisten kwamen samen op het troosteloze stationsplein van Jemappes en nadat onze gids stipt 5 minuten voor negen uit de trein stapte, trokken we met de auto iets meer naar het zuiden, naar Flenu, dat midden een viertal terrils gevangen ligt. Onze gewone streper had wegens het overlijden van zijn schoonmoeder forfait moeten geven (iedereen biedt jou, André, en uiteraard je vrouw Chris, zijn diepste gevoelens van medeleven aan). Daarom mocht Karel nog eens zijn streepwoede uitleven.

's Voormiddags verkenden we eerst de oude spoorweglijnen van dit steenkoolmijnengebied. Dit leverde de klassieke spoorwegplanten en adventieven op: Kleine leeuwenbek, Bezemkruid, Jakobskruid, Wilde wingerd, Bosrank, Heggenrank, Grijskruid, Borstelkrans, Koningskaars, Boshavikskruid, Kleine teunisbloem, Rapunzelklokje, Wilde marjolein, Bitterkruid, Zeepkruid, Viltganzerik, Wilde reseda en Wouw. Op de oude muren vonden we uiteraard ook Muurvaren, Muurhavikskruid, Tongvaren, Muurpeper en Mannetjesvaren.

's Namiddags trokken we dan eindelijk naar boven op de minst begroeide terril binnen onze km². Het werd een steile klim tussen de opslag van berken, waarbij we enkel Bosaardbei konden noteren, maar dan wel in een bedekking van 50% van de helling! Puffend en morrend (omdat er zo weinig soorten bijgekomen waren) kwamen we uiteindelijk toch allemaal, ook Evie, boven op de kam. En onze moeite werd beloond: we kregen niet alleen een prachtig uitzicht op de streek (van bovenuit zag alles er minder troosteloos uit), maar we vonden er ook enkele mooie aanvullingen voor onze streeplijst: Donderkruid, Mantelanjer, Muizenootje, Vlinderstruik, Echt duizendguldenkruid, Hoge fijnstraal, Rode schijnspurrie, Kleine pimpernel en Slangenkruid.

We werden er ook geconfronteerd met een merkwaardig fysisch verschijnsel: uit enkele gaatjes in de bodemoppervlakte van de terril steeg hete waterdamp op; met een beetje fantasie waanden we ons op een vulkaan! En het was juist op deze warme bodem dat blijkbaar de Wilde postelein het volop naar zijn goesting had.

Tot slot wil ik nog twee eigenaardige vondsten vermelden in een bloembak aan een huis: enkele zaailingen van Boekweit en van Alsemambrosia. En ook die Knikkende distel in een weide mogen we niet vergeten.

Op die manier kregen we toch 259 soorten op onze lijst, waarvan eerlijkshalve moet gezegd worden dat er toch heel wat tuinadventieven tussen zaten, zoals Bieslook, Fluweelboom, Geveerde pimpernoot, Venkel,...

Goorbossen te Retie

Op 20 augustus regende het in Vlaanderen pijpenstelen, maar eens in Retie klaarde de hemel op en zorgden de weergoden voor een aangename droge dag in een zeer nat natuurreserveaat. Retie was allicht de enige droge plek in Vlaanderen op zaterdag. Frans Daemen was gids en verving de conservator, Danny Vanderveken die belet was.

Samen met 15 botanisten trok hij naar de Grote Goorvijver, waar de kern van het te inventariseren gebied lag. Langs de drassige oevers, waar op de grashalmen de eerste teken waargenomen werden, ontdekten we het massale voorkomen van Moerasstruisgras, alsook een heleboel niet alledaagse planten zoals Smal tandzaad, Haaksterrenkroos, Snavelzegge, Waterviolier, Kikkerbeet, Trekrus en Moerasviooltje. We hadden bewondering voor de prachtige tere bloemen van Stijve moerasweegbree. Talrijke exemplaren van Moeraswolfsklauw groeiden op kale natte plekken en Oeverkruid stond letterlijk op de plaats waar het hoorde. Voor Wateraardbei en Moerashertshooi bukten we ons graag opnieuw en waarnemingen van Naaldwaterbies, Veelstengelige waterbies, Kleine en Ronde zonnedauw, Pilveren en Gesteeld glaskroos zullen de afwezigen nog meer doen watertanden.

Blauwe knoop zorgde voor wat afwisseling in kleur aan een nabijgelegen ven, maar de vondst van de exoot "*Myriophyllum aquaticum*" (Parelvederkruid) werd minder geapprecieerd. Ook de gracht naast de autowegberm leverde nog enkele verrassingen op met Zilvergras, Zandblauwtje en Klein vogelpootje en in de gracht stond zelfs Schildereprijs. Als afsluiter werd een stuk van de Kleine Nete door een bos verkend. Hier waren nog uitschieters als: Drijvend fonteinkruid, Gaspeldoorn, Duizendknoopfonteinkruid en Kleine egelskop.

Vermits ik om 15u dringend naar huis moest wegens de verslechterde toestand van schoonvader, nam Jean het roer over en noteerde hij nog een achttal aanvullingen. In het totaal mochten we 192 streepjes trekken, misschien niet zo'n hoog aantal, maar wel met heel wat bijzonderheden.

Amblève vallei met oude steengroeven te Martinrive

Begin september is onze traditionele periode voor een excursie over de Maas bij onze zuiderburen. Normaal stond Comblain-au-Pont op het programma, maar het geplande hok was praktisch niet toegankelijk, zodat uitgekeken werd naar een aanpalend hok te Martinrive. Ikzelf als gids kon op 3 september de 10 deelnemers naar Martinrive loodsen, waar we begonnen met het spoorwegtalud.

De eerste interessante planten waren: Ruige scheefkelk, Ruwe dravik, Borstelkrans in prachtig ornaat, Ruig klokje, Grasklokje, Wilde marjolein en Melige toorts. De omheiningsmuur van de nabijgelegen kasteelhoeve kreeg de nodige aandacht, want

heel wat soorten groeiden op de bovenkant van de muur. Grote tijm, Plat beemdgras en Torenkruid spraken het meest tot de verbeelding. Onder de spoorweg door bereikten we enkele kalkrotsen met Witte engbloem, Blauwgras, Wimperparelgras, Geelhartje, Voorjaarsganzerik en een hele plek Schubvaren, die al bruin verkleurd was van de droogte. Aan de oevers van de Amblève merkten we Gele monnikskap, Kleine kaardenbol en Hondstarwegras op. We keerden terug langs de straat met een bosrand, waarin nog enkele bijzonderheden werden genoteerd: Tongvaren, Stinkend nieskruid, Heuvelbasterdwederik, Rechte driehoeksvaren, Christoffelkruid, Zwartsteel, Springzaadveldkers, Blaasvaren, Knollathyrus en Stijve naaldvaren.

Na de picknick ging het bergop naar enkele verlaten steengroeven, die toch nog enkele andere vondsten opleverden: Wondklaver, Driedistel, Scherpe fijnstraal, Stijve ogentroost, Hongaars havikskruid, Ruig hertshooi, Veldkruidkers, Heelkruid, Duifkruid, Tripmadam, Viltig kruiskruid, Akkerereprijs, Gifsla (en het melksap stinkt werkelijk) en Dichte bermzegge. Boven op het plateau dachten we langs de wegen op de stafkaart terug te keren, maar dit was buiten de waard gerekend. De plaatselijke boer had alle wegen ingepalmd en bovendien zagen we van ver enkele Rottweilers op zijn erf loslopen. De keuze om op onze stappen terug te keren was dan ook vrij snel gemaakt. Toch hebben we nog genoten van het prachtige uitzicht daarboven en in het totaal vonden we 289 taxa.

Kleiput en Fort te Kruibeke

Op 17 september waren we in de thuishaven van René Maes (Burcht) te gast. Met 13 botanisten zocht hij de provinciegrens op om te Kruibeke een streeptocht te organiseren in een kleiput en in het voormalige fort van Kruibeke, dat er vlak naast lag.

We volgden de aardeweg langs de bosrand, aan de bovenkant van de kleiput. De eerste opvallende waarneming was Groene amarant, die we gemakkelijk aan zijn spitse omwindselbladen en zijn dwars openspringende vruchten konden herkennen. Verder noteerden we Zomerbitterling, Echt en Fraai duizendguldenkruid, Smal vlieszaad en Kleine zandkool. Bij een zonnebloemachtige plant wou Jean voor de determinatie de daad bij het woord voegen en aan de hand van een achtergelaten schop groef hij zich een weg naar de wortelknol. En van succes gesproken, het was een peervormige knol, zodat Aardpeer op de lijst kwam. Had Ward dit gezien, hij zou gezegd hebben dat aardperen bijna nooit bloeien!! En inderdaad hij had gelijk, want tijdens onze volgende streeptocht te Gent konden we duidelijk het verschil vaststellen tussen Stijve zonnebloem en Aardpeer. Hier was het duidelijk Stijve zonnebloem, zodat de lijst moest aangepast worden. Intussen kwam een helikopter de rust verstoren met rondvluchten boven Burcht. Iedereen moest een beetje harder roepen, maar de streepjes kwamen toch op de juiste plaats: Gevleugeld hertshooi, Zilte greppelrus, Dwergkroos, Pluimgierst, Dubbelkelk, Kruipganzerik, Wouw, Moeraszuring en Kruidvlies, die we in Vlaanderen niet veel zien.

Aan de rand van een maisveld stonden nog Geelrode naalbaar, Witte mosterd en Driëbloemige nachtschade. Langs de overkant van de kleiput kwamen we langs enkele greppels, waar Karel een hele partij Watergras ontdekte. Na de middag werd het voormalige fort verkend. Veel overgroeide en verruigde plaatsen wezen er op dat het leger deze site noch slechts sporadisch gebruikt. Toch vonden we op een bouwvallige muur een Tongvaren en op een verwilderd stuk groeiden Grijskruid,

Ruw vergeet-mij-nietje, Hazenpootje en zelfs Geelhartje. Via de straatkant keerden we alleszins niet met lege handen terug, want er groeiden nog enkele nieuwe soorten, zoals Zulte, die we eerder aan de Scheldedijk verwacht hadden, Klein liefdegras, Straatliefdegras, Grote teunisbloem en in de spatzone van de pekel Hertshoornweegbree en Stomp kweldergras. Het totaal van onze Flowerstreeplijst kwam daarmee op 290 soorten.

Oude Zeehaven te Gent

Op 1 oktober mocht Jean De Prez 12 botanisten verwelkomen op het kerkplein te Oostakker. Een fiere haan liep er met zijn kippen rond een “kip aan 't spit” kraam en zorgde wel voor enige komische reacties bij de floristen. Daar het echte havengebied van Gent voortaan ontoegankelijk blijft voor buitenstaanders, omwille van het potentieel gevaar voor terreuraanslagen op Amerikaanse doelwitten, was Jean verplicht om een ander hok te kiezen. Hij stelde voor om de oude zeehaven van Gent te verkennen en dit bleek dan nog een goede meevaller.

De vegetatie naast enkele spoorwegen aan een verkeersrotonde deed menig botanist zijn hartje sneller kloppen, want het massaal aantreffen van Handjesgras en de vondsten van Duinreigersbek, *Eragrostis multicaulis* (Straatliefdegras), Ruw vergeet-mij-nietje, *Conyza sumatrensis* (Hoge fijnstraal), *Sisymbrium volgense*, Sikkelklaver, Grijskruid en Gewoon langbaardgras deden het gezelschap opkijken. Een daverende start, die maar moeilijk te stuiten leek, want Hazenpootje, Driebloemige nachtschade en de ssp. schultesii van de Zwarte nachtschade verschenen op de streeplijst. Via enkele straten met een opvallende sociale woonwijk van kleine huizen werden nog Klein liefdegras, Steenkruidkers en Amerikaanse kruidkers, de ssp. striatum van Melganzenvoet, alsook de drie teunisbloemen (Grote, Kleine en Middelste) gedetermineerd. Alle hoekjes en kantjes werden grondig afgesnuffeld met als voornaamste vondsten: Vijfdelig kaasjeskruid, *Rubus armeniacus* met zijn rode stengels en grote smakelijke braambessen, Korenbloem, Zomerfijnstraal, Madeliefijnstraal en Stijve Zonnebloem.

Na de middag werden de overige kaaimuren van het hok, alsook enkele verlaten straatkanten uitgekamd: Hongaarse raket, Geelrode naalदार en Aardpeer, die we nu herkenden aan zijn kleinere bloemen en hartvormig blad kregen een streep door hun naam. Hierbij moesten we dan vaststellen dat de determinatie van Aardpeer te Kruikeke foutief was. Langs de talrijke kaaimuren groeide nog een heel gamma wilde flora, waarvan de ene al meer aan water gebonden was dan de andere. Meerdere ex. Blaasvaren en Blauw glidkruid, alsook Muursla bevonden zich langs de waterkant. Tussen de plaveien troffen we Viltganzerik aan met zijn typisch zilverachtige bladonderzijde en Pluimgierst, Wilde sorgo, Grote engelwortel en vermoedelijk Gingellikruid (maar vegetatief!!) sloten het rijtje af. Totaal aantal taxa: 246.

Scheldeoevers en stedelijk milieu te Oudenaarde

Op zaterdag 15 oktober was Karel De Waele gids en streper voor de laatste inventarisatie van het seizoen. Tijdens de verwelkoming van de 15 deelnemers aan de kerk beperkte een dichte mist het zicht, maar dit nevelgordijn trok echter vrij

spoedig op, zodat we in een stralende najaarszon konden genieten van de laat bloeiende taxa uit onze flora.

Het werd een waardige afsluiter van het werkgroepsseizoen: er kwamen niet minder dan 274 soorten op de lijst. Uiteraard zaten daar ook een aantal ontsnapte/verwilderde tuinsoorten tussen zoals Citroenmelisse, Mariadistel, Rode spoorbloem, Winterjasmijn, Roze vetmuur, *Cotoneaster dielsianus* en *salicifolius*, die we ofwel op enkele braakliggende terreinen of op een oude muur vonden.

Diezelfde oude muren leverden ons echter ook Muur- en Eikvaren op. Tussen de straatstenen vonden we Stijf hardgras en uiteraard ook Klein en Straatliefdesgras. Op de kaaimuren langs de Schelde groeide ook Draadgierst en Studentenkruid en Filip Verloove leerde ons daar ook Rijstgras herkennen - een eerste vondst voor onze streek! Dezelfde Filip speurde ook alle fijnstralen af en haalde er inderdaad ook de Hoge fijnstraal uit. In het Liedtspark kwamen Schaduwgras, Boszegge en IJle zegge de lijst vervoegen. Aan de voet van enkele boomstammen groeiden enkele toefjes kropaar, maar dan met armtierige bloeiwijzen. Er werd gedacht aan Slappe kropaar, maar voor alle zekerheid werd materiaal ingezameld en aan de Plantentuin bezorgd. In een vijver - maar ook in een waterzuiveringsbassin van de brouwerij Liefmans - determineerden we Dwergkroos, dat daar massaal voorkwam.

Na al dat plantengeweld trokken we ons terug in de stilte van het vergaderlokaaltje van de Stichting Omer Wattez en stelden de kalender voor 2006 samen, die opnieuw veel plantenvreugde belooft.

Dank aan Karel voor het nalezen van de tekst en voor de streeplijsten en verslagen van Grote Brogel, Jemappes en Oudenaarde, alsook aan alle deelnemers voor het ijverig opzoeken en determineren van de talrijke planten tijdens het voorbije seizoen.

Kalender nationale werkgroep Botanie 2006

Andre Van den Bergh

Behoudens anders vermeld, is de afspraak telkens te 9 uur aan de kerk van de gemeente, einde om 17 uur, meebrengen: flora's, loep, picknick, drank, laarzen.

08/04: **Station Groot Bijgaarden**. Hok e4-24-32. Bossen en holle wegen te Dilbeek alsook voorjaarsflora in de berm van de ring.
Gids: Luc Allemeersch, tel: 02.361.60.54.

22/04: **Rond punt Brakel (weg naar Ronse)**. Hok E3.43.32. Hayesbos in Everbeek-Boven met prachtig beukenbos en bronbos aan de benedenrand langs de bronbeek.
Gids: Karel De Waele, tel: 09.386.45.60.

- 06/05: **Meer (Hoogstraten)**. Hok A5.54.22. Markvallei met meander en vochtige hooilanden.
Gids: Luc Van Craen, tel: 03.605.54.13.
- 20/05: **Viersel**. Hok C5.32.41. Netekanaal, Viersels gebroekt, Kleine Netevallei met natte hooilanden.
Gids: Evie Verboven, tel: 03.455.35.30.
- 02/06 tot 05/06: **Botanisch Pinksterweekend te Einruhr** in hotel "Im Fachwerkhof" op basis van halfpension in kamers met douche en wc (31,25 € per persoon per dag in tweepersoonskamer en 35,50 € in eenpersoonskamer). Inschrijven **uiterlijk tegen 15/2/2006** door overschrijving van 50 € per persoon op rek: 446-6603411-82 van De Prez-Bracke, Wolfputstraat 37, 9041 Oostakker.
Gids: Jean de Prez, tel: 09.251.27.26.
- 17/06: **Watertoren De Haan**. Hok B1.56.13. Naaldbos, zandpannes, duinen en strand.
Gids: Hedi Lecomte, tel: 050.54.49.24.
- 29/07: **Ursel**. Hok C2.46.11. Maldegemveld in het Drongengoedbos, ontbost gebied met natte heide.
Gids: Boudewijn Declerck, tel: 056.60.02.17.
- 12/08: **Meeuwen**. Hokken D7.11.42 en 12.31. Aabeekvallei met militair domein, waarin natte en droge heide alsook vennen.
Gids: Freddy Janssens, tel: 011.63.37.27.
- 26/08: **Belfort Thuin (Markt)**. Hok H4.24.21. Biemellebeek, spoorweg, bos en een stuk van de "hangende tuinen" van Thuin.
Gids: Karel De Waele, 09.386.45.60.
- 09/09: **Chevron**. Hok G7.56.32. Liennevallei, oude steengroeven, boshellingen.
Gids: Andre Van den Bergh, tel: 052.35.05.18.
- 23/09: **Hamme**. Hok D4.12.21. Scheldedijken aan de Driegoten met schorren, polder en vijvers.
Gids: Andre Van den Bergh, tel: 052.35.05.18.
- 07/10: **Temse**. Hok C4.53.22. Schausselbroek Steendorp, polder, cuesta, kwelgebied en Fort Steendorp.
Gids: René Maes, tel: 03.252.41.23.

21/10: **Station Dendermonde**. Hok D4.21.33. Spoorweg, oude Dender, oud sas, vijvers en stad.

Gids: Andre Van den Bergh, tel: 052.35.05.18.

Aansluitend vergadering voor het opstellen van de kalender 2007. Voorstellen kunnen ook vooraf telefonisch of schriftelijk doorgegeven worden aan Andre Van den Bergh, Vitsgaard 9, 1745 Opwijk, tel: 052/35.05.18. E-mail: andre.vandenbergh@scarlet.be

Kalender Plantenwerkgroep Allium Denderstreek.

Peter Tolleneer

2005 was weer een fijn jaar en we hebben weer leuke, en interessante botanische vondsten mogen doen.

Het was tevens het **eenendertigste** jaar dat de werkgroep "streepte" de eerste hokken waren toen, in 1974 in Aaigem E3 16 22 met toponiem Gotegem, in 1975 te Lebbeke, Denderbelsebeek en Hoge brug, en in Moorsel 't Hoeksken. Er zijn dus wel degelijk al lang strepen te verdienen...

Maar we gaan volgend jaar (het tweeëndertigste) niet stil zitten en hebben intussen het inventarisprogramma voor 2006 samengesteld.

Zoals je kan zien op bijgevoegde kalender gaan we dit jaar weer in de streek van Wichelen (Serskamp) inventariseren, op uitzondering van één Km hok dat zich in Lede (Impe) situeert.

Dus noteer alvast de volgende data van de kalender in uw agenda, en in die van uw partner.

Meer informatie rond deze activiteiten is te krijgen bij Peter Tolleneer (053/84 00 27 of Allium@belgacom.net).

	DATUM	BEGIN/EINDE	Km HOK	PLAATS EN TOPONIEM
Zondag	02 april 2006	8.30-12.00	D3 46 43	Lede (Impe) / Kleerdries
Zondag	16 april 2006	8.30-12.00	D3 36 43	Wichelen(Serskamp) / Vijverbeek
Zondag	30 april 2006	8.30-12.00	D3 46 21	Wichelen(Serskamp) / Nonnenbos
Zondag	07 mei 2006	8.30-12.00	D3 46 12	Wichelen(Serskamp) / Wolfgat
Woensdag	24 mei 2006	18.30-22.00	D3 36 44	Wichelen(Serskamp) / Knapenveld
Woensdag	31 mei 2006	18.30-22.00	D3 46 43	Lede (Impe) / Kleerdries
Woensdag	07 juni 2006	18.30-22.00	D3 36 43	Wichelen(Serskamp) / Vijverbeek
Woensdag	14 juni 2006	18.30-22.00	D3 46 21	Wichelen(Serskamp) / Nonnenbos
Woensdag	21 juni 2006	18.30-22.00	D3 46 12	Wichelen(Serskamp) / Wolfgat
Woensdag	28 juni 2006	18.30-22.00	D3 36 44	Wichelen(Serskamp) / Knapenveld
Woensdag	02 aug. 2006	18.30-22.00	D3 46 43	Lede (Impe) / Kleerdries
Zondag	20 aug. 2006	8.30-12.00	D3 36 43	Wichelen(Serskamp) / Vijverbeek
Zondag	03 sept.2006	8.30-12.00	D3 46 21	Wichelen(Serskamp) / Nonnenbos
Zondag	17 sept.2006	8.30-12.00	D3 46 12	Wichelen(Serskamp) / Wolfgat
Zondag	08 okt. 2006	8.30-12.00	D3 36 44	Wichelen(Serskamp) / Knapenveld

SAMENKOMST: WOENSDAG 18u30 OF ZONDAG 8u30 OP DE PARKING STEDELIJK KERKHOF, LEO DE BETHUNELAAN AALST

Kalender Plantenwerkgroep Duinviooltje

Godfried Warreyn

Ook in 2006 is plantenwerkgroep Duinviooltje weer van de partij. In onderstaand overzicht vindt u weer een mooie kalender. Op de verschillende excursies kan u loep en flora meebrengen. Zorg tevens voor laarzen of aangepast schoeisel. Meer info is verkrijgbaar bij Godfried Warreyn op 058 51 80 80 of per E-mail: godfried.warreyn@scarlet.be.

8 april:

Wilde planten ontdekken in Steenkerke, omgeving Witte Huis (hok d1-11-11)
afspraak: parking bij kerk Steenkerke om 9.00 uur

22 april:

Wilde planten ontdekken in Steenkerke, tussen Kortewilde en Draaibrug (hok d0-18-34)
afspraak: parking bij kerk Steenkerke om 9.00 uur

6 mei:

Wilde planten ontdekken in De Moeren, omgeving Kosterstraat (hok d0-16-42)
afspraak: parking bij NMBS-station Adinkerke om 9.00 uur

3 juni:

Wilde planten ontdekken in de Karthuizerduinen en Simli-west te Oostduinkerke en Nieuwpoort (hok c0-48-24)
afspraak: Noordzeedreef ter hoogte van de Karthuizerduinen, Oostduinkerke om 9.00 uur

17 juni:

Wilde planten ontdekken in Adinkerke, omgeving Koekuitvaart (hok d0-17-13)
afspraak: parking bij NMBS-station Adinkerke om 9.00 uur

1 juli:

Wilde planten ontdekken in Nieuwpoort rond Novus-Portus (hok c1-41-23)
afspraak: parking van Natuurreservaat De Ijzermonding, uiteinde Halvemaanstraat, Nieuwpoort om 9.00 uur

15 juli:

Wilde planten ontdekken in Wulpen rond St Willibrorduskapel (hok c0-58-41)
afspraak: parking voor kerk Wulpen om 9.00 uur

30 juli:

Flora van het Natuurreservaat "De Ijzermonding"
afspraak: parking uiteinde Halvemaanstraat, Nieuwpoort om 14.00 uur

12 augustus:

Wilde planten ontdekken in Eggewaartskapelle, omgeving Zwaanhof (hok d1-11-34)
afspraak: voor kerk Eggewaartskapelle om 9.00 uur

26 augustus:

Wilde planten ontdekken in Alveringem, omgeving Groene Boomgaard (hok d0-38-42)

afpraak: parking bij kerk Hoogstade om 9.00 uur

9 september:

Wilde planten ontdekken in Veurne - Decantatiebekkens suikerfabriek (hok d0-18-14)

afpraak: parking NMBS-station Veurne om 9.00 uur

Kalender Plantenwerkgroep Gent

Jean De Prez

Hieronder vindt u de kalender van de Plantenwerkgroep Gent. Veer informatie is verkrijgbaar bij Jean De Prez op 09/251 27 26 of via mail j.deprez@scarlet.be.

datum	hok	lokatie	afspraakplaats	thema
dinsdag 25 april 2006	D3 21 11	Kraaiaard	kerk Drogen	voorjaarsflora
dinsdag 09 mei 2006	D3 31 43	Kruisken	kerk De Pinte	industrieterrein op zandgronden
donderdag 18 mei 2006	C3 54 12	Gelei	kerk Desteldonk	ruderaal flora
dinsdag 30 mei 2006	C3 43 13	Hultje	kerk Ertvelde	nieuwe stadsrand
zaterdag 10 juni 2006	3-daagse	Viroin		
zondag 11 juni 2006	3-daagse	Viroin		
maandag 12 juni 2006	3-daagse	Viroin		
dinsdag 20 juni 2006	C2 58 43	Kasteel Lovendegem	kerk Lovendegem	villawijk
donderdag 06 juli 2006	D3 22 32	Parking & spoorwegberm	kerk Neermeerskaai	stadsflora
dinsdag 01 augustus 2006	D3 43 21	Proeftuinen UG	kerk Lemberge	proeftuinen landbouw
dinsdag 15 augustus 2006	D3 21 34	Afsneekouter	kerk St. Denijs Westrem	Leievallei
dinsdag 29 augustus 2006	D3 11 22	Vijfhoek	parking autokeuring	industriezone
dinsdag 12 september 2006	D3 11 23	Groenvelden	kerk Mariakerke	najaarsflora

Samenkomst telkens om 18h30 stipt op de afspraakplaats. Einde van de excursie ± bij het invallen van de duisternis.

Tevens is er op zaterdag 2 september een dagexcursie rond C4 grassen voorzien onder leiding van Ivan Hoste. Samenkomst aan de kerk van Bellem (het exacte uur is echter nog niet bekend).

Plantenwerkgroep “Vlaamse Ardennen Plus” programma 2006

Karel De Waele

29 april 2006: **VA: Plantenstudie “Flora van de beekvalleities in de Vlaamse Ardennen”, deel 1.** Gids: Karel De Waele, tel. 09/386.45.60. Samenkomst om 14u aan de kerk van Schorisse. Einde om 17u. De ganse namiddag studie van de volledige flora in km² E3-32-33, met de Krombeekvallei, waarbij diverse determinatiewerken gebruikt worden en aldus verschillende veldterminatiekenmerken van de flora aangeleerd worden. Ook voor geïnteresseerde beginners. Meebrengen: laarzen, loep, flora's.

13 mei 2006: **ZV: Plantenstudie “Flora van de Zwalmvallei”, deel 1.** Gids: Karel De Waele, tel. 09/386.45.60. Samenkomst om 14u aan de kerk van Roborst. Einde om 17u. De ganse namiddag studie van de volledige flora in km² E3-23-11, met de beekbegeleidende bossen aan het waterzuiveringsstation, waarbij diverse determinatiewerken gebruikt worden en aldus verschillende veldterminatiekenmerken van de flora aangeleerd worden. Ook voor geïnteresseerde beginners. Meebrengen: laarzen, loep, flora's.

10 juni 2006: **VA: Plantenstudie “Flora van de beekvalleities in de Vlaamse Ardennen”, deel 2.** Gids: Karel De Waele, tel. 09/386.45.60. Samenkomst om 14u aan de kerk van Schorisse. Einde om 17u. De ganse namiddag studie van de volledige flora in km² E3-41-23, met de Waardebroeken, waarbij diverse determinatiewerken gebruikt worden en aldus verschillende veldterminatiekenmerken van de flora aangeleerd worden. Ook voor geïnteresseerde beginners. Meebrengen: laarzen, loep, flora's.

24 juni 2006: **ZV: Plantenstudie “Flora van de Zwalmvallei”, deel 2.** Gids: Karel De Waele, tel. 09/386.45.60. Samenkomst om 14u aan de kerk van St-Maria-Oudenhove. Einde om 17u. De ganse namiddag studie van de volledige flora in km² E3-33-42, met het Kloosterbos en het Vossenhol, waarbij diverse determinatiewerken gebruikt worden en aldus verschillende veldterminatiekenmerken van de flora aangeleerd worden. Ook voor geïnteresseerde beginners. Meebrengen: laarzen, loep, flora's.

01 juli 2006: **RO: Plantenstudie van de “Zomerflora in de Vlaamse Ardennen”, deel 1.** Gids: Karel De Waele, tel. 09/386.45.60. Samenkomst om 14u aan het kruispunt “de Kruissens” van de N60 (Oudenaarde-Ronse) en de N425 (Berchem-Schorisse). Einde om 17u. De ganse namiddag studie van de volledige flora in km² E2-58-13, met de Spinnessenberg, waarbij diverse determinatiewerken gebruikt worden en aldus verschillende veldterminatiekenmerken van de flora aangeleerd worden. Ook voor geïnteresseerde beginners. Meebrengen: laarzen of stevig schoeisel, loep, flora's.

05 augustus: **RO: Plantenstudie van de “Zomerflora in de Vlaamse Ardennen”, deel 2.** Gids: Karel De Waele, tel. 09/386.45.60. Samenkomst om 14u aan het kruispunt “de Kruissens” van de N60 (Oudenaarde-Ronse) en de N425 (Berchem-Schorisse). Einde om 17u. De ganse namiddag studie van de volledige flora in km² E2-58-11, met de Schavaartwijk, waarbij diverse determinatiewerken gebruikt

worden en aldus verschillende veldterminatiekenmerken van de flora aangeleerd worden. Ook voor geïnteresseerde beginners. Meebrengen: laarzen of stevig schoeisel, loep, flora's.

19 augustus: **SL: Plantenstudie "op zoek naar wegbermen met heidereliktjes", deel 1.** Gids: Karel De Waele, tel. 09/386.45.60. Samenkomst om 14u aan de kerk St-Martinus van Petegem/Leie (rotonde aan het kruispunt Kortrijksesteenweg en kleine ring N35, d.i. baan Gavere-Tielt). Einde om 17u. De ganse namiddag studie van de volledige flora in km² D2-47-33, in de buurt van de hoeve "Biesdonk" op de grens met Machelen, waarbij diverse determinatiewerken gebruikt worden en aldus verschillende veldterminatiekenmerken van de flora aangeleerd worden. Ook voor geïnteresseerde beginners. Meebrengen: stevig schoeisel of laarzen, loep, flora's.

16 september: **SL: Plantenstudie "op zoek naar wegbermen met heidereliktjes", deel 2.** Gids: Karel De Waele, tel. 09/386.45.60. Samenkomst om 14u aan de kerk van Astene. Einde om 17u. De ganse namiddag studie van de volledige flora in km² D2-48-13, in de buurt van de "Augustijn" op de grens met Nazareth, waarbij diverse determinatiewerken gebruikt worden en aldus verschillende veldterminatiekenmerken van de flora aangeleerd worden. Ook voor geïnteresseerde beginners. Meebrengen: stevig schoeisel of laarzen, loep, flora's.

30 september: **SV: Plantenstudie "Najaarsflora langs de Schelde-oevers", deel 1.** Gids: Karel De Waele, tel. 09/386.45.60. Samenkomst om 14u aan de kerk van Eke. Einde om 17u. De ganse namiddag studie van de volledige flora in km² D3-41-34, in de buurt van de brug over de Schelde, waarbij diverse determinatiewerken gebruikt worden en aldus verschillende veldterminatiekenmerken van de flora aangeleerd worden. Ook voor geïnteresseerde beginners. Meebrengen: stevig schoeisel of laarzen, loep, flora's.

14 oktober: **SV: Plantenstudie "Najaarsflora langs de Schelde-oevers", deel 2.** Gids: Karel De Waele, tel. 09/386.45.60. Samenkomst om 14u aan de kerk van Eke. Einde om 17u. De ganse namiddag studie van de volledige flora in km² D3-41-43, in de buurt van de brug over de Schelde, waarbij diverse determinatiewerken gebruikt worden en aldus verschillende veldterminatiekenmerken van de flora aangeleerd worden. Ook voor geïnteresseerde beginners. Meebrengen: stevig schoeisel of laarzen, loep, flora's.

Kalender Plantenwerkgroep Scheldeland

Christine Troch

Zondag 5 maart 2006

Plantenwandeling in de Kalkense meersen - Molenmeers

We beginnen het jaar met een blik op de ontluikende natuur en hebben ook nog oog voor de overblijfselen van het vorige jaar. Tevens eerste inventarisatie van hok D3-26-31.

Afspraak : 9u00 aan kerk Kalken

Einde : rond 12u00

Contact : Danny & Christine (09/367.95.49 of 0477/21.31.61)
minnebo.troch@pandora.be

Meenemen : flora's, loep, ev. laarzen.

Zondag 2 april 2006

Plantenwandeling in de Kalkense meersen - Heisbroek

We zetten onze studie van de voorjaarsplanten verder. Tevens eerste inventarisatie van hok D3-36-21.

Afspraak : 9u00 aan kerk Uitbergen

Einde : rond 12u00

Contact : Danny & Christine (09/367.95.49 of 0477/21.31.61)
minnebo.troch@pandora.be

Meenemen : flora's, loep, laarzen !

Maandag 8 mei 2006

Plantenwandeling in de Kalkense meersen - Molenmeers

Plantendeterminatie + tweede inventarisatie van hok D3-26-31.

Afspraak : 19u00 aan kerk Kalken

Einde : ?

Contact : Danny & Christine (09/367.95.49 of 0477/21.31.61)
minnebo.troch@pandora.be

Meenemen : flora's, loep, ev. laarzen.

Zaterdag 27 mei 2006

Plantenwandeling in Berlare-Broek

Een gevarieerde flora, ook qua waterplanten, en door de bosbestanden even iets anders dan de meersen.

Afspraak : 14u00 aan café Turfput, Turfputstraat, Berlare.

Einde : rond 17u00

Contact : Danny & Christine (09/367.95.49 of 0477/21.31.61)
minnebo.troch@pandora.be

Meenemen : flora's, loep, laarzen !

Maandag 12 juni 2006

Plantenwandeling in de Kalkense meersen - Heisbroek

Plantendeterminatie + tweede inventarisatie van hok D3-36-21.

Afspraak : 19u00 aan kerk Uitbergen

Einde : ?

Contact : Danny & Christine (09/367.95.49 of 0477/21.31.61)
minnebo.troch@pandora.be

Meenemen : flora's, loep, laarzen !

Maandag 26 juni 2006**Bezoek aan ecologische tuin OCMW-rusthuis**

We nemen een kijkje in deze aangelegde tuin met een gevarieerde plantengroei en krijgen uitleg van de tuinman(nen).

Afspraak : 19u00 markt Wetteren

Einde : ?

Contact : Danny & Christine (09/367.95.49 of 0477/21.31.61)
minnebo.troch@pandora.be

Meenemen : flora's, loep.

Zondag 16 juli 2006**Plantenwandeling in de Kalkense meersen - Molenmeers**

Plantendeterminatie + derde inventarisatie van hok D3-26-31.

Afspraak : 9u00 aan kerk Kalken

Einde : rond 12u00

Contact : Danny & Christine (09/367.95.49 of 0477/21.31.61)
minnebo.troch@pandora.be

Meenemen : flora's, loep, ev. laarzen.

Maandag 7 augustus 2006**Plantenwandeling in de Kalkense meersen - Heisbroek**

Plantendeterminatie + derde inventarisatie van hok D3-36-21.

Afspraak : 19u00 aan kerk Uitbergen

Einde : ?

Contact : Danny & Christine (09/367.95.49 of 0477/21.31.61)
minnebo.troch@pandora.be

Meenemen : flora's, loep, laarzen (!).

Zondag 3 september 2006**Plantenwandeling in de Kalkense meersen - kant Heesvelde/Rot**

Plantendeterminatie + inventarisatie van hok D3-25-44.

Afspraak : 9u00 Vaartplein Kalken

Einde : rond 12u00

Contact : Danny & Christine (09/367.95.49 of 0477/21.31.61)
minnebo.troch@pandora.be

Meenemen : flora's, loep, ev. laarzen.

Kalender Plantenwandelingen regio Kortrijk

Frank Vandendriessche

Natuurpunt regio Kortrijk organiseert dit jaar ook weer een aantal wandelingen rond het thema planten. Meer informatie is te krijgen bij Frank Vandendriessche op 056/22 71 39 of frank.vandendriessche@yucom.be

- 23 januari Mossen: Een verhaal laag bij de grond, Gids Silvano Vandenberghe, Afspraak 9h30 Kennedybos, ingang langs de Kennedylaan.
- 27 februari Aandacht voor mossen en korstmossen – Breng je eigen mossen mee! Gids Silvano Vandenberghe, Afspraak 9h30 NEC Steenoven, Schaapsdreef 29
- 10 april Voorjaarsbloeiers in Bellegembos, Gids Frank Vandendriessche, Afspraak 9h30 Kruispunt Doornikserijksweg en Leuzestraat, Bellegem.
- 26 juni Wilde planten op de Kulakcampus, Gids Frank Vandendriessche, Afspraak 9h30 NEC Steenoven, Schaapsdreef 29
- 31 juli Flora in de bermen, Gids Frieda Flo, Afspraak 9h30 Wachtbekken, kruispunt Bosstraat en Sint Anna.

Blaasvaren te Turnhout

Rutger Barendse

Ik 2004 ontdekte ik een vindplaats van Blaasvaren te Turnhout. Tot mijn schrik bleek in 2005 de betreffende plek 'gerestaureerd'. De betreffende plek is geheel afgebroken en heropgebouwd en netjes ingevoegd. De blaasvaren aldaar is definitief verdwenen. Nu begrijp ik dat die zaken soms nu eenmaal zo gaan.

Om dit probleem wat algemener op te vatten: Ik vraag mij af of er überhaupt een protocol is om voor aanvang van werken te kijken naar flora/fauna of ernaar te informeren bij anderen. Volgens mij is er op dit gebied wellicht wel wat wetgeving maar houdt niemand zich daar aan. Zo weet ik van werken aan het kanaal Dessel-Kwaadmechelen te Mol die dwars over een populatie van Koningsvaren uitgevoerd wordt. Deze plant is zelfs wettelijk beschermd! Ook ken ik een aardig groeiplaats van Knolsteenbreek te Mol alwaar een gebouw op gezet gaat worden. Nu kan men zeggen, doe er zelf iets aan als je dat allemaal weet. Mijn stelling is dat ik dat niet kan omdat ik geen enkele bevoegdheid heb noch een vastgestelde kennisbron ben. Het is een verantwoordelijkheid van de overheid om deze informatie gestructureerd te verzamelen (of te laten verzamelen door bijvoorbeeld Natuurpunt), alsmede de afweging te maken wel of niet te beschermen dan wel een ontheffing (cfr. Natuurbeschermingswet in Nederland) voor de werken aan te vragen.

Het enige dat ik kan doen is al mijn waarnemingen doorgeven aan de verzamelende instanties (Natuurpunt / Instituut voor Natuurbehoud) en hopen dat er iets goeds mee gedaan wordt. Voor de blaasvaren te Turnhout is het helaas te laat.

Kalender Plantenwerkgroep Zuidwest-Brabant 2006

Pierre Kestemont

Datum	Uur	Afspraakplaats	Thema
Zo 19/03/06	09.00u	Hoeve Mierennest, Lotsestwg. 33 Dworp	Op zoek naar de vingerhelmbloem
Zo 26/03/06	09.00u	P. Hoge Bermweg Hallerbos	Voorjaarsbloeiers in het bos
Zo 02/04/06	09.00u	Vlasmet, Nijvelsestwg. Halle	Voorjaarsbloeiers in Les Meurisses
Za 08/04/06	09.00u	Station Groot-Bijgaarden – Nationale werkgroep botanie (hele dag), o.l.v. Luc Allemeersch, T. 02.361.60.54	Bossen en holle wegen, voorjaarsflora in berm van de ring
Ma 17/04/06	09.00u	P. Aldi Demaeghtlaan Halle	Groebepracht, vochtig valleibos
Zo 23/04/06	09.00u	P. Kerkhof Rode	Planten in de vallei van de Kwadebeek
Zo 30/04/06	09.00u	Kerk Essenbeek	De Warande, bronbos
Vr 05/05/06	19.00u	Sas Lembeek	Grote Zenne, moerasvegetatie
Za 13/05/06	14.00u	Kerk Linkebeek	Wijnbrondal, holle weg, parkgebied
Zo 21/05/06	08.45u	Molens Debobbeleer station Halle	Herne, planten langs wegbermen
Za 10/06/06	14.00u	Duling aan het kappelleke, Dworp	Duling, vegetatieopname in moerasgebied
Zo 18/06/06	09.00u	Vormingscentrum Destelheide Destelheidstraat Dworp	Destelheide, bos en grasland
Vr 23/06/06	19.00u	St. Annahoeve, Grote Hutsestwg. Rode	Brongebied van de Molenbeek
Zo 02/07/06	09.00u	Laarheidestraat/Sanatoriumstraat Beersel	De Kluts, planten in moerasgebied
Zo 09/07/06	09.00u	Rue de Hal/Rue Landuyt, Kasteelbrakel	Bruyere Landuyt, vegetatie van droge zondgrond
Zo 16/07/06	09.00u	Hof ter Vleest/Bergensesteenweg Anderlecht	Vogelzangbeek
Zo 23/07/06	08.45u	Molens Debobbeleer station Halle	Herne, planten langs wegbermen en akkerkruiden
Zo 30/07/06	09.00u	Kerkhof St. Gillis, Stiltelaan Ukkel	Kerkhof, de Stilte
Zo 06/08/06	09.00u	Kerk Linkebeek	Wijnbrondal
Zo 20/08/06	09.00u	P. Kerkhof Halle, Gaasbeeksestwg. Halle	Planten langs wegbermen en beekvallei vegetatie
Za 26/08/06	14.00u	Suikerkaai t.h.v. de stadsmagazijnen Halle	Samengesteldbloemigen
Zo 03/09/06	09.00u	Ysayestraat, t.h.v. huisnr 87 Halle	Planten langs voetwegen in landbouwlandschap
Zo 10/09/06	09.00u	Ninoofsesteenweg t.h.v. huisnr 21 (café Bij Linda), net voorbij Ecoflora, Pepingen	Planten in open akkerlandschap en ruilverkavelingsgebied
Zo 17/09/06	09.00u	Kerk Oudenaken	Planten in landbouwgebied en beekvallei vegetatie

Meebrengen: laarzen, loep, flora, notaboekje en schrijfgerief

Wie niet zeker is van de afspraakplaats of bijkomende informatie wenst, neemt best contact op met Chris 02 361 60 54 of Jan 02 356 35 26.

Ook beginners zijn welkom! Er kan op elk moment aangepikt worden. Men hoeft niet altijd te komen om deel te nemen aan de uitstappen van de plantenwerkgroep. Het zijn steeds leerrijke, rustige uitstapjes.

Nieuwsbrief ZWAMMEN

6e jaargang, nr. 1
januari 2006

natuurpunt
Studie

Paddenstoelenwerkgroep Natuurpunt

Momenteel zijn er in Vlaanderen 15 paddestoelenwerkgroepen van Natuurpunt actief.

Zij organiseren talloze excursies waarbij aandacht besteed wordt aan educatie en inventarisatie van gebieden. Deze waarnemingen worden systematisch ingevoerd op kwartierhokniveau (1 km x 1 km). Deze verspreidingsgegevens kunnen gebruikt worden om een beter inzicht te krijgen in de diversiteit, verspreiding en achteruitgang van paddenstoelen in Vlaanderen.

In Vlaams-Brabant werd in 2001 een atlasproject opgestart met ondersteuning van de provincie. Momenteel, wordt naar 60 gemakkelijk herkenbare soorten die op houtsnippers, in graslanden, tussen mossen en in bossen voorkomen. Het project wil iedereen aansporen om in eigen tuin en streek naar paddenstoelen te kijken en de gegevens door te sturen naar Natuurpunt studie. Meer info over het project vind je op de website. Een handige brochure voor herkennen van de 60 soorten is verkrijgbaar in de Natuurpunt winkel voor de symbolische prijs van 3 euro.

Coördinatie project Natuurpunt Studie

Roosmarijn Steeman

Michiel Coxiestraat

2800 Mechelen

015/29 72 22

Roosmarijn.steeman@natuurpunt.be

Cursussen Natuurpunt Educatie

Tineke Thijs

014/47 29 55

Tineke.Thijs@natuurpunt.be

Vlaamse paddenstoelenwerkgroep Natuurpunt

Hans Vermeulen

014/47 29 53

Hans.Vermeulen@natuurpunt.be

E-mailadres:

paddestoelen@natuurpunt.be

Kalender Paddestoelwandelingen regio Kortrijk

Frank Vandendriessche

Natuurpunt regio Kortrijk organiseert dit jaar ook weer een aantal wandelingen rond het thema zwammen. Meer informatie is te krijgen bij Frank Vandendriessche op 056/22 71 39 of frank.vandendriessche@yucom.be

- 9 oktober Paddestoelen in vele vormen en kleuren, Gids Christine Hanssens, Afspraak 9h30 NEC Steenoven, Schaapsdreef 29
- 30 oktober Paddestoelen en andere zwammen, Gids Frank Vandendriessche en Erna Declercq, Afspraak 9h30 Kennedybos, ingang langs de Kennedylaan.

Nieuwe paddestoelenwerkgroep Waas & Dender

Roosmarijn Steeman

Als vervolg op zijn geslaagde paddestoelencursus, nam Lou Roelandt nu ook het initiatief om een paddestoelenwerkgroep op te richten in de regio Waas & Dender. Lou is sinds enkele jaren actief bij afdeling Moervaart - Zuidlede en Zuid-Waasland. Zijn paddestoelenkennis deed hij op door regelmatig mee te stappen met de paddestoelenwerkgroep van Zuidrand Antwerpen, die meestal begeleid wordt door onze educatieve medewerker, Hans Vermeulen. Antwerpen is in de ochtendspits vaak moeilijk te bereiken vanuit het Waasland en in het Meetjesland leeft een zeer actieve werkgroep, die bijna geen enkele woensdagnamiddag overslaan om er op uit te trekken en interessante vondsten te doen.

Ook al is het waasland slechts dun bezaaid met interessante gebieden voor paddestoelen, het is een goede zaak dat mensen in eigen streek inventariseren en kennis opdoen.

Op het agenda staan onder andere: het Heidebos, het provinciaal domein en het natuurgebied "de Reepkens" in Wachtebeke, "De Beuren" in Melle en het Buggenhoutbos.

Meer info:

Lou Roelandt

Gouberg 1

9160 Lokeren

09/3487031

Lou.Roelandt@skynet.be

Paddestoelenproject in Vlaams-Brabant (2005-2009)

Roosmarijn Steeman

Begin september 2005 werd het vervolgverhaal op het paddestoelenproject in Vlaams-Brabant (speuren naar 20 gemakkelijk herkenbare soorten in bosgebieden) goedgekeurd. Deze keer speuren we naar 60 gemakkelijk herkenbare soorten in een ruime verscheidenheid aan biotopen: op houtsnippers, in voedselrijke en –arme graslanden, tussen mossen en bij loof- en naaldbomen. Bij de selectie van deze 60 soorten werd er voor gezorgd dat zoveel mogelijk verschillende grote groepen aan bod komen. Wanneer je deze 60 soorten kent, heb je al een vrij goed beeld over de indeling van het paddenstoelenrijk.

Voor het herkennen van deze 60 soorten werd een brochure gemaakt. Met deze brochure willen we nieuwe mensen aanmoedigen om naar paddenstoelen te kijken, zodanig dat de kleine groep paddenstoelenspecialisten uitgebreid wordt met een grote groep van mensen met een algemene basiskennis. Om een beter inzicht te krijgen in de diversiteit, verspreiding en achteruitgang van paddenstoelen in Vlaanderen, willen we met deze brochure iedereen aansporen om in eigen tuin en streek naar paddenstoelen te kijken. Het doel van dit project is uiteindelijk dat er een gebiedsdekkende paddestoelenatlas zal verschijnen van de provincie Vlaams-Brabant.

Paddestoelen zoeken in Vlaanderen Een aanmoediging voor beginners

Paddestoelenproject West-Vlaanderen

Roosmarijn Steeman

Het gelijkaardige paddestoelenproject in West-Vlaanderen (60 gemakkelijk herkenbare soorten) werd zeer enthousiast onthaald bij de werkgroepen. Mycologia is alvast in actie geschoten met promotie voor het project en een eigen brochure. De provincie zag dit project, dat vanuit Mechelen werd aangevraagd niet direct zitten en had er momenteel ook geen geld voor. Daarom kwam het voorstel vanuit de werkgroepen om het project dit jaar zelf in te dienen. Of de coördinatie dan vanuit Mechelen kan gebeuren is nog een vraagteken. We duimen hier alleszins voor!

Bijzondere vondsten in Vlaams-Brabant

Roosmarijn Steeman

Het najaar van 2005 was weeral de moeite. Augustus was een topmaand voor de mycologen, de zomerse regens maakten dan toch nog enkele mensen gelukkig. Het najaar was helaas iets droger, maar we mogen uiteindelijk niet klagen. Dit najaar werd her en der in Vlaams-Brabant, vooral dan in de minder onderzochte kwartierhokken, naar paddestoelen gezocht. In Hombeek (nog net Antwerpen) werd in een oude dreef met Zomereik, een nieuwe russula voor Vlaanderen gevonden. Russula's met crèmekleurige tot gele sporen zijn in Vlaanderen een zeldzaamheid. Ik had geen idee wat het was, en liet de determinatie over aan Russula-specialist Guy Lejeune (KAMK). *Russula sericatula* (geen Nederlandse naam) is een mycorrhizasymbiont van Haagbeuk op lemige bodems. Bij een volgend bezoek aan de dreef, merkte ik inderdaad dat er bij de vindplaats ook Haagbeuk stond. In deze dreef was ook nog Narcisridderzwam (*Tricholoma sulphureum*), Geurende vezelkop (*Inocybe bongardii*) en Schaapje (*Lactarius vellereus*) te vinden.

In Oost-Brabant kreeg ik weer hulp van Jorg Lambrechts, Robin Guelinckx en Luc Vervoort, die de waardevolle plekje in de streek goed kennen. Op tocht gaan met hen levert altijd interessante vondsten!

In een schraal, nat perceel van Natuurpunt in het natuurgebied het Vinne, werd de Adonismycena (*Mycena adonis*), een prachtig klein en fijn zwammetje, met een roze tot rode hoed, aflopende plaatjes en een witte steel. De Adonismycena is kwetsbaar volgens de Rode Lijst van Nederland (Arnolds, 2004) en gaat achteruit door vermessing van zijn biotoop.

Tegenover het Vinne, ligt een Motte, een grasland op een helling dat begraasd wordt door koeien. Daar we net in de droge warme nazomer zaten op dat moment, was het hard zoeken naar paddestoelen in droge graslanden. Na lang zoeken, vonden we het Piekhaarzwammetje, dat voordien slechts op 10 plaatsen in de provincie werd gezien. Daarna trokken we naar de graslanden van de begraasde reliëfrijke graslanden van de citadel in Zoutleeuw. Ondanks de droogte vonden we hier, op beschaduwde plaatsen Weidewasplaat (*Hygrocybe pratensis*) en Papegaaizwammetje (*Hygrocybe psittacina*). Dit grasland is veelbelovend, en moet zeker in het oog gehouden worden, gezien ook de bijzondere vegetatie.

In Attenrode, wist Jorg een botanisch waardevolle schrale berm zijn. En inderdaad, in de noordgerichte bermen (natter) vonden we een 30-tal exemplaren van het Gewoon vuurzwammetje (*Hygrocybe miniata*) en Gele knotszwam (*Clavulinopsis helvola*). Beide soorten zijn kenmerkend voor schrale graslanden.

Via Luc Vervoort konden we een vergunning krijgen om onder begeleiding van commandant Daniël Jannes, het militair domein aan de citadel van Diest en het vliegveld van Schaffen te bezoeken. Militaire domeinen hebben doorgaans een bijzondere natuurwaarde, dankzij een continu beheer dat gevoerd wordt.

De vondsten waren dan ook spectaculair. In het kort gemaaide gazon, tussen de gebouwen, vonden we 5 soorten wasplaten. Op een stukje heide, één van de weinige vindplaatsen van echte vleugeltjesbloem in Vlaams-Brabant, werd Gele ridderzwam (*Tricholoma equestre*) gevonden. Deze soort was vroeger algemeen in

de Kempen, maar is daar nu ook zeldzaam en staat op de Rode Lijst voor Vlaanderen als “bedreigd”. Op een grasveld, dat 10 jaar geleden nog als voetbalterrein voor de kadetten werd gebruikt, en sindsdien nog regelmatig gemaaid word, werd Ruige aardtong (*Trichoglossum hirsutum*) gevonden.

Bij Eik werd de kwetsbare Geurige russula gevonden (*Russula odorata*) gevonden en bij Spar werd *Russula integra* (nieuw voor Vlaanderen, een soort van sparrenbos in de ardenen) gevonden. Op het vliegveld in Schaffen werden onder andere 5 soorten wasplaten waargenomen, een stukje heide met massaal Heideknotszwam (*Clavaria argillacea*), Gerimpeld mosoortje,

Ook in Zuid-West Brabant, in het Pajottenland en in de Wolfspuiten in Dilbeek, werden interessante vondsten gedaan. Op een hellend schraal grasland, vlakbij Leerbeekbos, werd Sneeuwzwammetje (*Hygrocybe virginea*), Gele knotszwam en Kleverige wasplaat (*Hygrocybe glutinipes*) gevonden. In de Wolfspuiten werd onder andere de “bedreigde” Zeepzwam (*Tricholoma saponaceum*) waargenomen, maar ook Kleverige en Zwartwordende wasplaat (*Hygrocybe conica*).

Dit was slechts een kleine selectie uit de vele interessante vondsten die dit jaar werden gedaan.

Ik verwacht ook nog vele interessante gegevens van de werkgroepen en een verslag voor de volgende nieuwsbrief.

Nieuwe vindplaatsen van Violetvlekkende moerasmelkzwam **(*Lactarius aspideus*)**

Ruben Walley, Wim Veraghtert, Roosmarijn Steeman

De Violetvlekkende moerasmelkzwam is een bleekgele, kleine tot middelgrote melkzwam, met wit melksap dat violet verkleurt op het vlees. Deze paddestoelen kleuren zelfs bij de minste druk snel levendig paars. De soort vormt mycorrhiza met breedbladige wilgensoorten op natte, zure en vaak venige bodems. In Vlaanderen gold ze als zeer zeldzaam en beperkt tot de Kempen (Verbeken et al. 1995), en werd ze opgenomen in de categorie “kwetsbaar” van de Rode lijst (Walley & Verbeken 2000). De oudste vondsten dateren van 1930 (Imler, te Schoten) en 1956 (Imler, De Liereman).

Het duurt tot de beginjaren '80 voor ze opnieuw wordt waargenomen; met name door Hubert De Meulder in Zoerselbos en het Vrieselhof (Oelegem). Later wordt ze nog slechts één maal waargenomen, in 1996, langs de Aa-beek in Limburg.

Dit najaar vond Wim Veraghtert een uitbundige groeiplaats met zeer grote exemplaren in het natuurgebied van Natuurpunt, het Viersels Gebroekt te Viersel.

Door het droge weer was er op de meeste plaatsen weinig te vinden, maar dit was een goede stimulans om in nattere gebieden te gaan zoeken. Een week later had geluk in het natuurgebied “Broekele” in Keerbergen, ik had een nieuwe groeiplaats gevonden, meteen de eerste buiten de Kempen, een nieuwe soort voor de provincie Vlaams-Brabant. Een poging van Ruben Walley om de soort terug te vinden in het grote natuurgebied de Liereman werd binnen het uur beloond. Deze waarnemingen

geven misschien aan dat het met *Lactarius aspideus* toch beter gesteld is dan de gegevens van de laatste 20 jaar laten uitschijnen. Voedselarme wilgenbroeken zijn dan wel schaarser geworden, maar velen zijn nog niet of nauwelijks op paddestoelen geïnteriseerd.

Gerichte inventarisaties zullen nodig zijn om een genuanceerder beeld van deze soort te krijgen.

Kijken naar berrmpaddenstoelen.

Wim Veraghtert

Het belang van bermen wordt in ons versnipperd Vlaanderen meer en meer benadrukt. Dat bermen floristisch interessant zijn is al jaar en dag bekend. Dat ze belangrijke leef- of migratiegebieden kunnen vormen voor ongewervelden zoals dagvlinders is ook stilaan bekend. Maar wist je dat ze ook voor paddenstoelen belangrijke biotopen kunnen vormen?

De 'berrmpaddenstoelen' delen we op in twee groepen naargelang het biotoop: ofwel gaat het om graslandpaddenstoelen ofwel om boombegeleiders (symbionten).

Graslandpaddenstoelen vind je uiteraard in grazige bermen. Je zou denken dat mycologisch interessante bermen ook floristisch interessante bermen zijn. Dat is toch niet zo het geval! Bermen met interessante, veelal schrale vegetaties kunnen wel interessante zwammen herbergen. Maar ook in bermen waar op vlak van planten niet veel te beleven valt kunnen zeldzame graslandpaddenstoelen te vinden zijn. Zo blijkt een vaartberm in de Noorderkempen de groeiplaats te zijn van twee soorten aardtongen en diverse wasplaten. De sterk verruigde vegetatie wordt er gedomineerd door banale planten, voornamelijk van het Zevenblad-Ridderzuringtype. Je moet er al goed zoeken om de weinige schralere bemoste plekje die de groeiplaats van Donkere wasplaat (*Camarophyllopsis phaeophylla*) en Ruige aardtong (*Trichoglossum hirsutum*) zijn te vinden. Indicatorsoorten voor sterk verruigde of verstoorde en meestal voedselrijke bermen zijn de Gewone Beurszwam (*Volvariella gloiocephala*) en de Dooiergele mestzwam (*Bolbitius vitellinus*).

De meeste bermen worden jaarlijks gemaaid (met afvoer van het maaisel) en bovendien niet bemest. Daarom zijn het –althans voor paddenstoelen- relatief stabiele graslanden, een biotoop dat in Vlaanderen minder en minder voorkomt. Een voorbeeld van zo'n berm is die van de E34, tenminste op het traject tussen Zoersel en Lille. Tijdens een steekproefinventarisatie werden hier Papegaaizwammetje (*Hygrocybe psittacina*), Gele knotszwam (*Clavulinopsis helveola*) en Fijngeschubde aardtong (*Geoglossum fallax*) aangetroffen, temidden van een zee van Sneeuwzwammetjes (*Hygrocybe virginea*).

Wegbermen kunnen ook interessant zijn als ze beplant worden met bomen. En dan liefst oude loofbomen, zoals Eik, Beuk of Linde. Ook bij natuurbeheerders minder interessante laanbomen, zoals Populier en Amerikaanse eik, vallen bij paddenstoelen in de smaak. Symbionten kan je onder al deze bomen vinden, zolang de vegetatie er maar schraal genoeg is. Dreven fungeren als refugia voor heel wat zeldzame bospaddestoelen: in de bossen zelf is door stikstofdepositie de strooisellaag vaak te dik geworden voor de boombegeleidende paddenstoelen. Die vinden we nu meestal in bermen, op mosrijke taluds waar bladeren worden weggeblazen, op bemoste grachtkanten of in grazige bermen die jaarlijks gemaaid worden.

Een schijnbaar triviale dreef kan daardoor op vlak van paddenstoelen heel wat in petto hebben. Zo bleken verschillende dreven (notabene met Amerikaanse eik) in Oostmalle (Antwerpen) tot 4 soorten stekelzwammen te herbergen. Hieronder vonden we ook verschillende zeer zeldzame soorten zoals de Avondroodstekelzwam (*Sarcodon joeides*).

Typische soorten voor dergelijke dreven zijn ondermeer Echte hanekam (*Cantharellus cibarius*), boleten zoals het Gewoon (*Boletus edulis*) of het Vroeg Eekhoortjesbrood (*Boletus reticulatus*), ridderzwammen zoals de Narcisridderzwam (*Tricholoma sulphureum*) en nog een resem soms moeilijk herkenbare vezelkoppen, russula's en melkzwammen, waarvan er heel wat op de Rode Lijst zijn opgenomen.

Eén van de rijkste groeiplaatsen van russula's van Vlaanderen is overigens een dreef temidden van een villawijk in Schilde (Antwerpen). En in Gent groeien Franjeamaniet (*Amanita strobiliformis*) en Wortelende boleet (*Boletus radicans*) op de middenberm van een drukke weg...

Uit bovenstaand relaas blijkt dat lokale overheden, met name gemeenten, een niet te onderschatten rol spelen in het behoud van dergelijke natuurwaarden. Zelden zijn ze echter op de hoogte van de aanwezigheid van de zeldzame zwammen. Als Natuurpuntafdeling kan het binnen je mogelijkheden liggen om bermen (al was het maar gedeeltelijk) te inventariseren en de gemeente in te lichten. Enkel het herkennen van de zwammen is niet altijd simpel, maar wellicht kan je hulp krijgen van een regionale werkgroep. Eens de waardevolle zones gelokaliseerd zijn, kan, op aansturen van je afdeling, het gemeentelijk bermbeheerplan aangepast of aangevuld worden. Een aangepast maaibeheer en het 'ongestoord' laten van waardevolle bermen zijn eenvoudige maatregelen die kunnen kaderen in het behoud van zeldzame symbionten.

Nog al te vaak verdwijnen waardevolle vindplaatsen doordat bijv. slootbagger in de berm gedeponneerd wordt...

Zo zie je maar dat ook paddenstoelen zich lenen tot het uitwerken van soortbeschermingsacties. Soortgericht beheer hoeft immers niet altijd te draaien rond die tien of wat 'aaibare' soorten zoals de Huiszwaluw of de Kerkuil. Binnen het project 'Biodiversiteit in je gemeente' is dit een originele invalshoek om zwammen onder de aandacht te brengen.

Kalender Paddestoelenwerkgroep Mycoflora 2006:
Determinatiewandelingen

Anja Wijns

8 januari: Peersbos, Herentals: parking Bloso
5 februari: Merodebossen, Herenthout: parking Merodestraat
5 maart: Vrieselhof, Oelegem: parking Vrieselhof
23 april: Het Rodt, Linkeroever: parking Manège
21 mei: Dombergheide, Turnhout: parking Rijkswacht
11 juni: De Rothoek, Westerlo: Snepkensbrug
20 augustus: Langdonken, Herselt: kerk
10 september: 's Herensbos, Oostmalle: nog te bepalen
8 oktober: Breeven, Geel ten Aard: kerk
22 oktober: Klein Zwitserland, Mortsel: Rode kruis(Heirbaan)
5 november: Ravenhof, Putte-Kapel: parking Ravenhof
3 december: Schildepark, Schilde: ingang Schildehof

Dit zijn telkens zondagvoormiddagen van 09.00u tot 12.00u
Voor meer info: Anja Wijns: 015/25.21.06 of 0496/72.48.11

Een uitgave van
Natuurpunt,
vereniging voor
natuur en
landschap
in Vlaanderen

